LIETUVA

Nr. 42 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 21 Spalių (October) 1898 m. — Metas VI

ENTEREDAT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Friday

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages,

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:

AMERIKOJE.......... $2.00
Į UŽMARE.......... $3.00

"Lietuvos" spaustuwė spausdina wisokes Knįgas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiuncziant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždėti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika ir Iszpanija.

Tarybos sandaros komisorių abiejų kariawusių wieszpatyszczių neina teip szwelniai, kaip priderėtų. Kaip prancuziszki laikraszcziai paduoda, didžiausi nesutikimai terp besitarianczių yra už Filipinų salas, kurių Iszpanija ne tikt ne nori atiduoti Amerikai, bet ne nori ir paliuosuoti isz po sawo waldžios. Maskolijos iszreiszkiantis rando mierius laikrasztis "Le Nord" rodyja, kad tuos nesutikimus iszrisztų santaikos sudas. Ant to sutinka ir Iszpanija, kuri sutinka į santaikos sudžias iszrinkti Wokietijos ciecorių, arba Maskolijos carą. Amerika wienok nesutinka ant santaikos sudo ir ji į nesutikimus sawo su Iszpanija nenori prileisti paszalinių wieszpatyszczių. Tuom tarpu rods tokių paszalinių taikintojų ne buwo reikalo szauktiesi. Toki taikintojai galbut reikalingi wien tąsyk, kada pradėtos tarybos su wisu iszirs.

Per tą laiką, kol traukiasi tarybos, Iszpanija, pasinaudodama isz apsistojimo karės, ant salos Visaya, wienos isz Filipinų salų, atgabeno daugiaus sawo kariaunos. Ji stengiasi perkalbėti kitus pasikėlėlių wadowus pasikelti priesz Aguinaldą, kurisai, nors ir ne wisame eina isz wien su amerikonais, bet wisgi nori, kad salos butų isz po iszpaniszkos waldžios paliuosuotos. Tas isz dalies ir pasisekė: kiti pasikėlėlių wadowai bandė atsikreipti priesz Aguinaldą ir kaip laikraszcziai paduoda, terp jų ir Aguinaldo pajiegų buwo net smarkus susimuszimas. Dalis maisztinįkų buwo persikėlusi ant salos Visaya ant pastiprinimo czianykszczių pasikėlėlių, bet jie tapo sugabentos czia iszpaniszkos kariaunos sumuszti. Iszpaniszkas salos gubernatorius praneszė į Madridą, kad czia maisztai tapo su wisu suwaldyti, ir sala wėl yra Iszpanijonų waldžioj. Amerikos randas, matydamas, kad czia atsėis jam daug prieszginybių pergalėti, siunczia ant Filipinų wis daugiaus szwiežios kariaunos, kadangi terp seniaus atgabentos didelis nuoszimtis yra serganczių.

Ant Kubos t[illegible]nės dalykai stowi negeriausiai. Dauguma gywentojų ne nori, kad sala patektų Amerikai. Tuli maisztinįkų wadowai atsisako pereiti į Amerikos tarnystą. Nors pirma buwo sutikę atiduoti amerikonams ginklus, dabar atsisako tą padaryti. Iszeinanti Havanoj laikraszcziai apskundžia amerikoniszkus kareiwius jų užimtuose miestuose, buk jie teip su tų miestų gywentojais elgiasi, kad sutemus nieks ne drysta ant ulyczios iszeiti.

Prancuzija.

Pakilę sztraikai darbinįkų dirbanczių prie statymo triobų ant pliaciaus rengiamos wisoswietiszkos parodos Paryžiuj pasimažino ir daugumas jų sugrįžo prie darbo. Užtai pakilo sztraikai geležinkelių darbinįkų ir tarnų. Geležinkelio stacijas Paryžiuj ir kituose aplinkiniuose miestuose turėjo užimti kariauna. Ir czia wienok didesnių sumiszimų ne buwo. Pawojus darbinįkų rewoliucijos tuom tarpu tapo praszalintas, bet czia dabar bijosi kariaunos rewoliucijos.

Priesz dabartinę Brissono ministeriją, kuri nutarė atnaujinti Dreyfuso prową, kurioje turi pasirodyti kaltė ir kitų augszcziausias kariaunoj užimanczių wietas oficierių, rengėsi susikalbėję tuli oficierai parengti pasiprieszinimą ir praszalinti ministerius nuo urėdų. Prie sukalbio prigulėjo: buwęs karės ministeris, jenerolas Zurlinden, buwęs sztabo wirszinįkas jenerolas Boisdeffre ir jenerolas Peloux. Atidengimas to sukalbio jenerolų priesz dabartinius Prancuzijos ministerius ir pagarsinimas apie tai laikraszcziuose nupuldė dar labiaus kariaunos wirszinįkų garbę akyse tautos. Angliszki laikraszcziai iszreiszkė baimę, kad prancuziszki jenerolai ne užsimanytų per karę pakelti nupuolusią sawo garbę. Jie gal pasinaudoti isz dabartinių nesutikimų Prancuzijos su Anglija už Faszodą, Afrikoj. Isz tikro kariaunai tarnaujanti laikraszcziai smarkiai atsiliepia ant Anglijos reikalawimo, kad Marchand pasitrauktų isz Faszodos: jie sako, kad jis ne tikt nereikalauja pasitraukti, bet per pradėtas Prancuzijos su Anglija tarybas turi galutinai but iszrisztas klausymas Anglijos waldžios Egipte. Anglija už Faszodą siulo Prancuzijai krasztus Bahr el Gazel. Gal ant to ir sutiktų prancuzai, bet padarytą sutartį gal panaikinti prancuziszkos kariaunos wirszinįkai. Tuli laikraszcziai garsina, buk Prancuzija susitarė su Abisinijos karaliumi Meneliku kariauti isz wien priesz Angliją pietiniame Egipte, bet italiszki laikraszcziai paduoda, buk priesz Meneliką pasikėlė geriausias jo wadas, Ras Mangasza ir buk Manelik praszė ant jo suwaldymo pagelbos nuo Italijos. Kaip ten nebutų, bet jeigu Anglija susimusztų su prancuzais Afrikoj, karė užgimtų ir kitur, Maskolija turėtų paremti Prancuziją užpuldama su žemės kariauna ant Indijų, tas atitrauktų angliszkas pajiegas isz Afrikos. Prancuzija dabar pradėjo lyg isz tikro rengtiesi į karę, rengia kuo greicziausiai sawo kariszką laiwynę ant iszplaukimo, ginkluoja portus.

Wakarinėj Afrikoj, pakrantėse Sloniaus Kaulo, prancuzus pasiekė mažas nepasisekimas. Pasikėlę cziabuwiai užpuolė ant mažo prancuziszkos kariaunos pulkelio, 7 kareiwius užmuszė, 10 paszowė, likusius gi iszwaikė. Paskui cziabuwiai iszaikino daug prancuziszkų prekėjų parengtų faktorijų.

Wokietija.

Wokietijos eiecorius iszkeliawo jau į Jeruzolimą ant paszwentinimo wokieczių statomos liuteroniszkos božnyczios prie Christaus grabo. Kelionė ta kasztuos daug pinįgų, kadangi wien ant dowanų sultanui paima ciecorius kelis milijonus markių. Pinįgus ant kelionės norėtų jis gauti isz Wokietijos iždo, bet twircziausia wokiszkame parlamente katalikiszka partija tam priesztarauja. Wokietijos katalikai per sawo laikraszczius tiesiog garsina, kad ciecoriaus kelionė ant paszwentinimo liuteroniszkos bažnyczios Jeruzolimoj gal apeiti wien liuteronus, katalikams ji nė jokios naudos ne atgabęs, todėl katalikams nėra reikalo ant pasigerinimo ciecoriui pinįgus aukauti. Centrum partijos laikraszcziai sako, kad jie ne paduos balso už pripažinimą ciecoriui kelionės kasztų. Todėl, turbut, tuos kasztus atseis uždengti Prusų iždui. Kadangi Wokietijos ciecorius per tankiai apleidžia Wokietiją, atlikdamas wisokias keliones, todėl neprilankios ciecoriui partijos reikalauja, kad iszkeliawus kur į swetimą krasztą ciecoriui, kad krasztas ne pasiliktų be waldono, turinti buti jo wietoj paskirta regencija, taigi waldžia užstojanti ciecorių.

Mieste Aleksandrijoj, Egipte, kur laike sawo kelionių Wokietijos ciecorius ketino teiposgi atsilankyti, policija susekė sukalbį italiszkų anarchistų ant jo gywasties. Susikalbėję buwo pasirengę, kaip tikt Wilhelmas iszlips nuo laiwo, patykoti porte ir nužudyti su dinamitinėms bomboms. Wiskas buwo jau parengta, susikalbėję turėjo ir bombas pasidirbę, tikt mat nežinia kokiu budu policija susekė, netikėtai apspito gywenimą, kur buwo susirinkę anarchistai, suėmė tuos, kokius czia rado, paėmė ir padirbtas bombas.

Terp Wokietijos ir popiežiaus užgimė nesutikimai už tai, kad popiežius atidawė Prancuzijos globai wisus Turkijoj gywenanczius katalikus, tame ir wokieczius. Tas padawadyjimas isz syk buwo sukėlęs pasiprieszinimą ir Wokietijos katalikų, dabar wienok katalikiszki laikraszcziai pripažįsta Prancuzijai tiesą buti apginėja katalikų. Užtai Wokietija atszaukė nuo popiežiaus sawo pasiuntinį ir kito jo wietoj nepaskiria, kol popiežius sawo padawadyjimo ne atszauks. Jeigu popiežius Wokietijos reikalawimą iszpildytų, užpykytų Prancuziją. Nežinia todėl, kaip tie nesutikimai pasibaigs.

Chinai.

Isz palengwo iszsiaiszkina, kokiu budu Chinų ciecorius tapo praszalintas nuo waldžios. Maskolija mat pasinaudojo isz ciecorienės motinos nekentimo Japonijos, kurios specijaliszkas pasiuntinys atkako pas ciecorių ir pasiulė Japonijos pagelbą prie įwedimo reikalingų ant sudrutinimo sosto ir wieszpatystės reformų; gal but, kad už Japonijos peczių stowėjo Anglija. Maskolijos szalinįkai prikalbėjo ciecorienę motiną pasistengti praszalinti nuo sosto ciecorių. Tas mat ir pasisekė. Kad ciecorius atidawė waldžią motinai ne isz geros walios, matyt isz to, kad ciecorienė laiko jį po druta sargyba wiename isz sawo rumų netoli Pekino, nieko prie jo neprileidžia. Tokiu budu įwesti liberaliszkas reformas, galinczias isz miego pakelti Chinus, ne pasisekė. Kowa wienok terp szalinįkų reformų ir jų prieszų dar nepasibaigė. Swetimos wieszpatystės, norinczios per reformas teip sudrutinti Chinus, kad jie pats galėtų užkirsti kelią Maskolijai jos platinime waldybų Chinuose dar nenuleido rankų. Už pinįgus, ko antai Anglijai ne truksta, padėtojų ne sunku rasti terp 400 milijonų chinieczių.

Dabar antai Mandžurijoj susirinko 2000 ginkluotų wyrų, prie jų prisidėjo 4000 mandžuriszkų kareiwių, užėmė Kirin aukso kastynes, pawerže auksą, iszwaikė darbinįkus ir maskoliszkiems darbinįkams ne daleidžia dirbti per Mandžuriją geležinkelio linijos, ant ko Maskolija seniaus gawo daleidimą nuo Chinų rando.

Hainane atsitiko teiposgi susimuszimai. Amerikoniszkas konsulius pareikalawo kariaunos ant apgynimo krikszczioniszkų misijų.

Maskolija, ant apgynimo sawo darbinįkų ir dirbdinamos geležinkelio linijos galėtų siųsti į Mandžuriją sawo kariauną. Tas wienok galėtų suskubinti karę, ko tuom tarpu, kol didysis Siberijos geležinkelis ne pabaigtas, Maskolija dar ne geidžia. Ar isz dabartinių lenktynių kokuruojanczių wieszpatyszczių užgims karė terp tų wieszpatyszczių už pasidalinimą Chinų, dabar nieks ne gal įspėti.

Turkija.

Ant reikalawimo Europos wieszpatyszczių, kad turkiszka kariauna pasitrauktų nuo salos Kretos, sultanas rods sutinka, praszo wien, kad kaipo ženklas Turkijos waldžios, daleista but laikyti tulose wietose nors silpnus turkiszkus garnizonus; wietų tokių iszsirinko 6. Europos wienok ambasadoriai Konstantinopoliuj isz syk ant to ne sutiko, bet tuom tarpu laiką paskirtą pirma ant iszsikraustymo nuo Kretos turkams pailgino. Gal but, kad Canoj arba kitur daleis sultanui laikyti mažą garnizoną, kurisai ne galės juk turėti didelės ant gywentojų įtekmės.

Serbijoj, rodosi, rengėsi buwusio karaliaus, Milano, prieszai paimti waldžią ir iszwyti jį isz Serbijos. Sukalbį wienok susekė pirm laiko ir kadangi Milanas yra dabar augszcziausiu kariaunos wirszinįku, pradėjo jis areszuoti sawo prieszus. Tapo suaresztuotas wadowas radikaliszkos partijos Pasicz ir 400 žymesnių jo sandraugų.

Isz Lietuwos.

Katedra latwiszkų pamokslų Dorpato uniwersitete.

Pastoriai ewangeliszkų bažnyczių Maskolijoj turi baigti Dorpato uniwersitetą, prie kurio yra specijaliszkas teologiszkas fakultetas, Kaip lenkai Lietuwoj stengiasi katalikystę padaryti tautiszku lenkiszku tikėjimu, tą patį nori padaryti wokiecziai su ewangeliszku. Nors wisose priebaltiszkose Maskolijos gubernijose, ewangelikų apgywentose, daugumas iszpažintojų to tikėjimo yra latwiai ir estai, bet prie Dorpato uniwersiteto, isz kurio iszeina protestoniszki pastoriai, ne buwo wisai katedros latwiszkų ir estiszkų pamokslų (ir Lietuwos katalikiszkose dwasiszkose seminarijose, nors jų yra trys, turbut, dabar nė wienoj ne mokina lietuwiszkos kalbos). Maskoliszkas randas, nežiurint ant priesztarawimo wokieczių, prie Dorpato uniwersiteto parengė dabar katedras latwiszkų ir estiszkų pamokslų. Ar perdėtiniai Lietuwos katalikiszkų dwasiszkų seminarijų lauks teiposgi, pakol maskoliai priwers juos įwesti lietuwiszką kalbą į seminarijas? Tąsyk wienok maskoliams ir garbė prigulės.

Spaudos dalykuose.

Girdime neiszpasakytai malonią naujieną: Paprusė werda, bruzda, praszymus rengia, kiti į carą, kiti į ywairius ministerius, kiti ant sinodo susirinkdami, szaukia, kad jų balsą tarpinįkas nunesztų lyg gubernatoriaus,—wis tai, idant szį rudenį pabaigtų nelaimingą lietuwiszką klausymą, duot ant golo walią czia pat Lietuwoj spaudinti reikalingas knįgas ir kokią nors guzietą. Tai musų geriejie! Jų pėdoms wisi pulkite, kurie dar nesirupinote apie nuwertimą nuo sawo peczių sloguczio — baimės persekiotojų už knįgas. Pasigailėkite ir tų, kurie tebežusta kaliniuose ir swetur iszwaryti, o jų skaitlius wis didinasi. Į darbą, į darbą! praszykime, reikalaukime, o bus duota.

Pradėjus apie spaudos dalykus, negalime nepasigirti, kad wienas turtingas musų draugas isz karto aukauja didžią sumą ant uždėjimo isz tikro gero laikraszczio. O kad-gi Diewas duotų kuoweikiausiai maskoliams s. Dwasią ir iszmintį; weikiai nebebutume apleistais naszlaicziais. Kaip-gi malonu girdėt bagoczių pasiszwentimą dėl tėwynės naudos! Jei daturės žodį, Lietuwos istorija ano neužmirsz.

Tėvynes Sargas.

Nauji geležinkeliai.

Maskoliszkas randas rengiasi dirbdinti naują ilgą geležinkelio liniją, jungianczią Peterburgą su Kijewu, linija ta turės užgriebti ir musų krasztą. Per kokius miestus bėgs tasai kelias, tikrai nežinia; inžinieriai tirinėjimus darė ant keturių užmanytų linijų: wiena nuo Witebsko, per Orszą, Mohilewą, Bobruiską, Mozyrių, Owruczą, Žitomirą, Berdiczewą; antra: per Witebską, Orszą, Mohilewą, Bobruiską, Nowgorodą Wolyniszką, Szepetowką; trecziа: nuo Witebsko per Orszą, Mohilewą, Homelį, Czernigową; ketwirta: nuo Witebsko, per Orszą, Mohilewą, Žlobiną, į Kijewą. Katrą isz tų užmanytų linijų priims kelių ministerija, tas bus dar szią žiemą nuspręsta, darbai prasidės nuo ateinanczio pawasario. Kitą kelio linijos galą, taigi nuo Peterburgo į Witebską maskoliszkas randas ketina atiduoti ant padirbdinimo priwatiszkoms kompanijoms.

Užmuszė sawo numylėtinę.

Tarnaitė užweizėtojaus Wilniaus Darbo namų, lietuwė isz Aszmenų pawieczio, Sabina Kondrotawycziutė, iszėjo pasiwaikszczioti su antru sawo numylėtiniu, Andrium Budko, kareiwiu tarnaujancziu Wilniaus kareiwiszkame ligonbutyj. Begrįžtant namon, patiko juos kitas merginos numylėtinis, untoraficieras saperų rotos, Boleslowas Kwiecinski; jis prisiartino prie merginos ir nieko ne sakęs, durė jai su peiliu į kaklą. Mergina spėjo dar suriktis: "už ką"! ir puolė ant žemės be žado. Kada atėjo apžiurėti sužeistą paszauktas daktaras, tojė buwo jau negywa. Užmuszėjas tapo suaresztuotas ir pasodytas į kalinį. Jis nesigina ir sako, kad jis wien nubaudė merginą užtai, kad ji meilę apdalinėjo wisus maskolius. Saugokitės merginos susidėti su maskoliais! Mat kokius waisius toksai susidraugawimas atgabena.

Japonietis musų kalbos tirinėtojas.

Į Peterburgą atkako dabar japoniszkas mokslinczius Ucupomia, filologas, ant tirinėjimo wisokių Europos kalbų. Kaip sako, terp kitko jis ketina atsilankyti ir Lietuwoj ant geresnio susipažinimo su lietuwiszka kalba. Atkako jis į Europą wien ant moksliszkų tirinėjimų. Mat net isz tolimų krasztų keliauja mokslincziai susipažinti su musų kalba, užtai yra net lietuwiszki isz lietuwių mintanti kunįgai, kurie su pagelba nemokanczių lietuwiszkai lenkiszkų minyszkų stengiasi isz szirdies lietuwių waikų jų prigimtą kalbą iszrauti. Kuom gi galima wadinti tokius lietuwiszkus kunįgus?

Rinkimas pasiuntinių į Prusų seimą.

Rinkimai pasiuntinių į Prusų seimą prasidės pabaigoj szio mėnesio. Rinkimai į seimą atsibuwa wisai ant kitokio pamato negu rinkimai wokiszko parlamento pasiuntinių. Į Prusų seimą renka pirmiausiai rinkėjus, o tie jau renka daugumu balsų wieną isz pastatytų kandidatų. Rinkimai rinkėjų atsibus 27 d. Spalių. Ant susirinkimo atsibuwusio Klaipėdoj lietuwiai pastatė tris sawo kandidatus į Prusų seimą: Smalakį isz Tilžės, kurisai yra ir parlamento pasiuntiniu, ukinįką Streikį ir Drą Sauerweiną.

Techniszka draugystė Wilniuje.

Musų tėwynės sostapilėj, Wilniuje, susitwėrė dalis maskoliszkos Ciecoriszkos Techniszkos draugystės. Ant to maskoliszkas randas iszdawė jau sawo daleidimą. Minėta draugystė ne turi politiszkų mierių, bet wien moksliszkus, pikto nieko padaryti ne gal, gero gi, jeigu tikt panorės, musų krasztai ne mažai gali padaryti. Į ją gali prigulėti lygiai maskoliai, kaip ir ne maskoliai, tiesos wisų sanarių lygios.

Reikia neužmirszti.

Maskoliszkas randas garsina, kad seno pawidalo popieriniai pinįgai po 25 rub. 10 rub., ir 5 rublius, iszleisti pagal formą 1887m. bus priimami tikt iki 31 dienai Grudžio 1899 m. Todėl, kas dar tokius turi, tegul pasiskubina juos apkeisti, kad ne reiktų už ne apsižiurėjimą pacziam ant sawęs rugoti. Pasibaigus ateinantiems metams tų popierinių pinįgų senos formos niekur ne priims.

Užderėjimas Wilniaus, gubernijoj.

Užderėjimas Wilniaus gubernijoj, kaip garsina maskoliszka žemdarbystės ministerija, szį metą buwo geras, ypacz geri buwo wasarojai, rugiai ir kwiecziai užaugo teiposgi ne praszcziausiai; kwieczių czia rods mažai sėja. Grikai užaugo jau praszcziaus, daržowės wisur geros, tikt bulwės szį metą užaugo ne geriausiai, o kaip kur jos su wisu niekai.

* Miestelyj Seiski, Kauno gub., Wilkmergės pawietyj, 18 wiorstų nuo Wilkmergės, tapo parengta paczto stacija.

Waikai wilkienių auginti.

Kiekwienas gal girdėjo padawimą apie uždėtojus Rymo, brolius Romulą ir Remą, kuriuos užaugino wilkienė. Padawimą tą wisi ilgai laikė už neteisingą, dabar wienok pasirodo, kad tame nieko negalimo nėra: panaszus atsitikimai pasitaikė ne tikt senowės laikuose, bet buwa ir musų dienose, rods ne musų krasztuose tikt Indostane. Juo geriaus žmogus pažįsta gywenimą kitų gywų sutwėrimų, juo tankiaus atranda terp jų tokius apsireiszkimus, kokiems pirmiaus nenorėjo tikėti.

Paryžiuje, mokslinczius Parville iszleidžia kas metą knįgą apie wisokiuse naujausius moksliszkus isztirimus ir patėmyjimus turinczius moksliszką wertę. Paskutinėj jo iszleistoj knįgoj randame apraszymus apie žmonių pagimdytus waikus užaugintus wilkų lizduose drauge su wilkycziais, su kuriais tikroj sutikmėj kaip broliai gywena.

Toki wilkų užaugyti waikai waikszczioja kaip ir wilkai ant rankų ir ant kojų ir tai nesiremia bėgiodami ant delno ir pėdos, bet ant alkunės ir kelių. Protiszkas jų iszsilawinimas stowi labai žemai. Jeigu jiems paduoda walgį, tai jie jį pirma gerai apwuosto ir greicziaus griebiasi už žalios negu wirtos arba keptos mėsos; labiausiai gi mėgsta kaulus. Wisi toki wilkų augyti waikai, kokius tikt pasisekė pagauti, turėjo ypatiszką kwapą kaip ir wilkai, nė joks trinkimas, mazgojimas nepanaikino to dwokianczio žwėrių kwapo. Wieną isz tokių wilkų užaugytų waikų pagawo girioj kapitonas Edgerton ir parsigabeno namon. Į kiek laiko atėjo jį atlankyti trys wilkai, kurie, pamatę sawo drauge augusį brolį, su džiaugsmu prie jo pribėgo ir pradėjo siausti. Po trijų dienų tie wilkai wėl atsilankė ir stsiwedė dar du kitu.

Bell apraszo apie kitą atsitikimą. Girioj drauge su wilkais užtiko waiką apie 10 metų. Užtikę jį bandė pagauti, bet jis priszoko prie gaudytojų ir juos sukandžiojo, tikt per prigawystę pasisekė suraiszioti tą "waiką-žwėrį". Nuo jo ėjo toks smarkus kwapas kaip nuo wilkų, kad negalima buwo jo kambaryj laikyti. Naktyj gulėjo jis sode kur nors po medžiu. Wieną kartą naktyj pas jį atėjo du wilkai; waikas jų wisai nenusigando, jis uždėjo sawo rankutę wienam wilkui ant galwos, tas pradėjo glamonėtiesi, laižė waiką, siautė su juom kaip su mažais wilkycziais. Antrą naktyj pas jį atsilankė jau trys wilkai, toliaus atkadawo jų wis daugiaus.

Waikai-wilkycziai, taigi wilkų užaugyti nemoka kalbėti, bet urgszczia arba cypia kaip szunes, mažai supranta kas aplink juos darosi. Patekę terp žmonių, retai gali pripratsi prie žmonių gywenimo ir paprastai antrą ar treczią metą numirszta, pasitaiko wienok ir iszėmimai. Erard pažinojo wieną tokį isz wilkų lizdo paimtą waiką, kurisai net kelis metus iszgyweno beprocziu ligonbutyj, kur jis buwo pawestas daktarams ant tirinėjimų. Ross pasakoja apie wieną tokį isz wilkų lizdo paimtą waiką, kurisai užaugęs buwo žandaru. Waikas tasai buwo keturių metų, kada jį rado wilkų gulykloj Sultanpouro aplinkinėse; jis žiurėjo į žmonis kaip wilkas, apart urzgėjimo kaip szuwa kitokių balsų iszduoti negalėjo. Apart žalios mėsos nieko daugiaus walgyti nenorėjo ir daugel reikėjo laiko ir truso pridėti, kol jis priprato ir prie kitokio maisto. Nežiurint wienok ant to, pasisekė jį prisawinti, iszmoko jis kalbėti, toliaus skaityti ir sziek tiek raszyti. Wėliaus paskyrė jį į žandarus.

Teisybė, terp kitų gywų sutwėrimų pasitaiko, paweikslan, kad wiszta augina antukus, antis wisztukus, katė tankiai žindo szunyczius ir atbulai; Anglijoj buwo atsitikimas, kad karwė augino ėriuką. Bet kad wilkai augintų žmonių waikus, tas rodėsi labiaus panaszus į pasaką negu į teisybę. Kad tai nepasaka, patwirtina tirinėję Indijose mokslincziai, misijonieriai ir keleiwiai ir tai toki, kuriems galima tikėti, kad melagystų neplatįs. Parville tą žingeidų gamtoj apsireiszkimą sziteip aiszkina: wilkienės, kaip tai jau seniai žinoma, pagriebia waikus ant suėdimo ir gabena į sawo guolį, Indijose gi toki atsitikimai pasitaiko gana tankiai. Petekęs į wilko guolį waikas, isz bado griebia už wilkienės spenių ir pradeda žysti, tas pas ją pakelia motiniszkus jausmus ir ji ant pagriebto waiko pradeda žiurėti jau kitaip, ne tikt ne bando jo sudraskyti, bet žindo jį sawo pienu. Tas gal but ir teip, bet kaip isaiszkinti meilę wilkų dėl jų guolyj auginamo žmogaus waiko? Kas su tokiais wilkų augytais buwa, kada jie užauga?

Isz Amerikos.

Wel praliejo darbininku kraują.

VIRDEN, ILL. Czia be jokio tikro reikalo tapo pralietas darbinįkų kraujas. Kastynių sawinįkai, nepildydami duotų darbinįkams pažadėjimų, priwertė juos pakelti sztraiką. Wietinės waldžios ne stojo už teisybę, bet už kastynių sawinįkus: antai Panos bulmistras, giminaitis kastynių sawinįko, praszalino nuo tarnystos prilankius darbinįkams policistus ir jų wieton paėmė jų prieszus. Szerifas ir jo pagelbinįkai tarnawo wien kastynių sawinįkams apgindami jų prie darbo partrauktus scabsus. Ant galo kastynių sawinįkai užsimanė isz pietinių sztetų parsitraukti negrus darbinįkus, ką isz dalies ir iszpildė, partraukti negrai dirbo po szerifo ir policijos apgynimu. Kadangi wienok partrauktų negrų pasirodė per mažai, kastynių sawinįkai nusiuntė agentus sukontraktuoti daugiaus. Jeigu Suwienytų Wieszpatyszczių kongresas užgyrė tiesas, pagal kurias uždraustą isz swetur gabenti kontraktuotus darbinįkus, tai rodosi priderėtų, ant palaikymo augsztesnių uždarbių, ne daleisti gabenimo kontraktuotų darbinįkų isz sztetų, kur uždarbiai žemesni ten, kur jie yra augsztesniais. Kadangi wienok pasiuntiniai lygiai į kongresą, kaip ir sztetų tiesdarių buto renkami buwa už kapitalistų pinįgus, į augszcziausius urėdnįkus renka teiposgi kapitalistų pastatytus, tai žinoma ir iszrinkti tampa jų tarnai, o ne teisybės dabotojai. Jie tai ir pagimdė Virdene kraujo praliejimus. Sztraikieriai, nepasitikėdami waldžioms, kurios ne užstoja niekada už darbinįkų reikalus, nusprendė daboti pats, ir neprileisti prie darbo kastynių sawinįkų partrauktų negrų. 12 d. Spalių atbėgo trukis su kastynių partrauktais 200 negrų darbinįkų. Sztraikieriai patiko nepraszytus sweczius szuwiais, kulkos sugrąžė wagonus, kuriuose buwo negrai; szuwiais atsiliepė negrai ir jų apginėjai. Užmuszti ir sužeisti yra ne tikt darbinįkai, bet ir paszaliniai, teiposgi policistai ir kastynių tarnai ir negrų apginėjai ir szerifo pagelbinįkai. Skaitlių užmusztų paduoda ant 15, sunkiai sužeistų gi ant 37 žmonių; daugumas užmusztų yra isz sztraikuojanczių pusės. Kiek galima spręsti isz prawardžių, terp tų aukų kapitalistų godumo nėra nė lietuwių nė lenkų, prawardės, rodosi, angliszkos, kaip kokia pasitaiko ir wokiszka. Nėra abejonės, kad tie geriaus mokės reikalauti teisybės ir nubaudimo užmuszėjų, negu nuskriaustiejie Lattimere lietuwiai, lenkai, ir slowakai. Laikas, rodosi, butų sykį galą padaryti tokioms bjaurioms skerdynėms, kurioms Amerika užsipelno paniekinimą nuo kitų ciwilizuotų krasztų, nors ant to atseitų ne rinkti į waldinįkus dabartinių waldanczių Amerikoj partijų pastatytų kandidatų.

Susiwažiawimas Amerikos wyskupu.

Washingtone atsibuwo dabar susiwažiawimas Amerikos katalikiszkų wyskupų. Jie rodawyjosi apie reformas katalikiszko uniwersiteto Washingtone, apie surėdymą bažnyczios ant turinczių patekti Amerikai buwusių iszpaniszkų waldybų. Apart to, buwo apkalbėti ir reikalai wietiniai, kaip antai surėdymas katalikiszkų parapijų Amerikoj, bet ant to reporteriai ne buwo įleisti, nutarimai padaryti paslapti, todėl ir nežinia, kokias permainas musų parapijų surėdyme nutarė susiwažiawę dabar Washingtone wyskupai. Mums rodosi, kad paslapti nutarimai, apie kokius wisuomenė ne žino, ne gal iszduoti geidžiamų waisių, kadangi jie, jeigu apie juos žinos tikt wiena pusė, ne galės apsaugoti wisuomonę nuo skriaudų ir despotizmo nedorų, kur toki bus, parapijų prabaszczių.

Wisa Delaware indijonu gimine kraustosi in Meksiką.

Wisa indijonų tauta Delawarų, susidedanti isz 1000 galwų, nutarė apleisti sawo tėwynę Suwienytose Wieszpatystėse ir persikelti į Meksiką, kur jie tikisi geresnę rasti ateitį negu po globa "Dedės Samo". Gyweno jie Cherokeesu teritorijoj, prigulėjo prie ciwilizuotų, užsiėmė žemdarbyste, laukai jų apdirbti ne niekiaus kaip baltweiždžių farmerių; apdirbo jie 27878 akrų žemės. Chicagos natywistų lakrasztis, "Chicago Tribune", net džiaugiasi, kad tiek gerai iszdirbtos žemės pateks natywistams. Jie rods džiaugtusi, jeigu wisi ne natywistai apleistų "Dedės Samo" waldybas, nors paskui plotai Suwienytų Wieszpatyszczių į tirus pawirstų. Sziądien natywistų laikraszcziai siundo waldžias priesz ateiwius ir wisus gywentojus neangliszkos kilmės, bet jeigu tų netektų, reiktų jau siundyti priesz paczius natywistus.

Oficierai nalkina Amerikos garbę.

Du girti oficierai amerikoniszkos kariaunos mieste Honolulu, ant neseniai Amerikos užimtų Havai salų, leitenantas Merriam ir kapitonas Whellock New Yorko regimento, sumislyjo gazdinti ramiai gywenanczius miesto gywentojus. Suszaukė jie po ginklu raitus kareiwius ir pradėjo ulyczіomis ganioti žmonis. Į umą laiką wienus priwertė užsidaryti namuose, kiti gi turėjo nuo kareiwių narsumo slėptiesi net ant porte stowinczių laiwų. Dažinojęs apie tai jenerolas King, salų wirszinįkas, labai nusiminė ir nori minėtus oficierus atiduoti kareiwiszkam sudui. Bet ar sudas juos nubaus, galima paabejoti, kadangi wienas isz tų oficierų yra jenerolo sunus.

Nelaime kastynese.

TAMAQUA, PA. 13 d. Spalių, kastynėj No. 8 atsitiko baisi gazų expliozija, kurios 5 darbinįkai tapo ant wietos užmuszti, wisi užmusztiėjie buwo apsiwedę ir turėjo szeimynas; sužeistų yra 10 darbinįkų. Minėtose kastynėse dirbo 500 darbinįkų, bet neseniai jose užgimė ugnis, darbai prie anglių kasimo turėjo pasiliauti ir darbinįkai darbawosi prie ugnies gesinimo. Iszkasė jie skylę ant atwedimo wandens į deganczią olą, bet kaip tikt jis prisigriebė ugnies ir atsitiko baisi expliozija.

Bjauri prigawyste.

Mieste San Francisco tuli prigawėjai uždėjo dirbtuwę netikrų pinįgų: dirbo jie popieras po 100 dol. ir su joms nusiuntė agentus į Klondikę. Tenykszcziai aukso jieszkotojai noriai jas ėmė kaipo geras ir agentai daugeliui apkeitė ant auksinės pieskos. Kaip wienok sugrįžę su pinįgais atgal aukso jieszkotojai turėjo nusiminti, kada czia pasirodė, kad jų 100 dol. popieros yra ne tikros, neturinczios nė jokios wertės. Prigawėjų iki sziol ne suėmė.

Tarybos su indijonais.

Amerikos randas papraszė turinczio didelę įtekmę terp pasikėlusių indijonų, kunįgo Alois, patarpinįkauti prie nutildymo pasikėlimų. Indijonai sutiko paliauti karę, bet reikalauja, kad randas iszklausytų jų pasiskundimus, kad jo paties agentai paliautų indijonus skriaudę; jie sutinka pradėti tarybas su rando reprezentantais. Tie sutinka iszpildyti reikalawimus indijonų, jeigu jie padės ginklus. Gal but todėl, kad czia apsieis be tolesnių kraujo praliejimų.

Ilgiausia Telefono linija.

Dabar tapo sujungtas telefono linija miestas Kansas City, Mo. su New Yorku. Yra tai ilgiausia ant wiso žemės pawirsziaus telefono linija, wisas jos ilgis 1350 angliszkų mylių. Europoj ilgiausios telefono linijos yra isz Peterburgo į Maskwą ir į Warszawą, bet tos yra trumpesnės negu dabar Amerikoj parengta.

Gaisrai.

TACOMA, WASH. Sudegė czia didelis neseniai pastatytas hotelis "Tourist Hotel", pastatė jį "Northern Pacific Land Company". Kasztawo jis 474000 dol., bet buwo dar ne su wisu pastatytas. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 250000 dol. Kaip rodosi, ugnis užgimė nuo padegimo, bet nėjokio padegėją pėdsako iki sziol nesusekė.

Expliozija garinio katilo.

DETROIT, MICH. Wienoje dalyje beproczių namų mieste Jonia, Mich., kurioje tiipo pawojingi beprocziai, teip wadinami furijatai, atsitiko baisi garinio katilo expliozija. Prie to wienas žmogus tapo užmusztas ir trys sunkiai, gal mirtinai sužeisti.

Isz darbo lauko.

¶ BUEFALO, N. Y. Darbai kastynėse minksztų anglių eina silpnai.

¶ OMAHA, NEBR. Darbai czianykszcziose kastynėse eina silpnai.

¶ KANSAS CITY, MO. Darbai eina czia labai gerai, dirba wisur daugiaus negu pilną laiką.

¶ MOWEAGUA, ILL. Darbai kastynėse Moweagua Coal Co. eina dabar gerai, kadangi kastynės turi daug reikalawimų.

¶ WASHINGTONVILLE, OHIO. Kastynėse Cherny Valley darbai eina gerai; keli dar isz kitur atkakę kalnakasiai galėtų gauti czia darbą.

¶ YOUNGSTOWN, OH. Dirbtuwėse "Mahoning Valley Iron Co." žada už kelių dienų pradeda dirbti, kadangi jos gawo dabar daug reikalawimų.

¶ NEWCOMB, TEN. Kalnakasiai Standard kastynių paliowė dirbę, kadangi kastynių sawinįkai ne mokėjo darbinįkams uždirbtų pinįgų, kaip priguli.

¶ ALBIA. IA. Monroe pawietyj, netoli szito miesto, rado naujus anglių plotus. Susirinko jau kapitalistai, kurie ketina czia parengti naujas kastynes.

¶ PLEDMOND, W. VA. Dawis Coal & Coke Co. kastynėse darbai pasigerino. Minėta kompanija netoli West Virginia Junction atidarė naujas kastynes.

¶ DOWSON, ILL. Darbai czianykszcziose kastynėse eina gerai, dirba po 8 wal. ant dienos, uždarbis po 40c. nuo tonos, bet ant wietos darbinįkų yra užtektinai.

¶ HUBBARD, OH. Czianykszczios Andrews & Hitchcock dirbtuwės ant trumpo laiko tapo uždarytos, bet kaip tikt atliks reikalingus pertaisymus, pradės wėl dirbti.

¶ ASHLAND, WIS. Wisi czia skundžiasi ant stokos darbinįkų, ypacz gi truksta czia anglių krowėjų. Dirbtuwės teiposgi skundžiasi, kad neturi tiek darbinįkų, kiek reikia.

¶ PORTLAND, OH. Terp darbinįkų czianykszczių Kelly wadinamų kastynių ir jų sawinįkų užgimė nesutikimai. Kol tas nepasibaigs, tegul todėl nieks neina czia darbo jieszkoti.

¶ Pereitą sanwaitę Suwienytose Wieszpatystėse buwo isz wiso 205 nusibankrutinimai; pereitą metą, tą paczią sanwaitę, buwo jų 223, Kanadoj buwo jų 23, pereitą gi metą 36.

¶ PLYMOUTH, PA. Darbai czia pradeda gerintiesi. Delaware & H. Canal Coal Co. dirba po 3 dienos. Mažiausiai dirba Lehigh Wilkes Barre Coal Co. kastynėse, bet ir czia nuo Lapkriczio ketina pradėti dirbti geriaus.

¶ MEMPHIS, TENN. Darbai geležies dirbtuwėse sztetų Tennessee ir Mississippi eina prastai: trys kompanijos, norėdamos pakelti prekes iszdirbimų, uždarė sawo dirbtuwes. Per tai 20000 darbinįkų turėjo iszsikraustyti į sziaurinius krasztus.

¶ PITTSPURG, PA. Reikalawimai anglių truputį pasidaugino, bet pasigerinimo darbų anglių kastynėse dar ne galima užtėmyti.

Beweik wisos czianykszczios geležies dirbtuwės dirba, iszėmus tų, kuriose atlieka wisokius reikalingus pertaisymus.

¶ PANA. ILL. Szito apskriczio sekancziose kastynėse traukiasi sztraikai: Auburn, Assumption, Virden, Centralia, Cartervilie, Desoto, Girard, Greenridge, Hillsboro, Kewanee, Ledford, Mt Vernon, Nilwood, Pana, Pescy, Roseboro, Sandovich, Lamoree, Lorento, Danferline. Todėl į paminėtas czia kastynes tegul nieks neina darbo jieszkoti.

¶ Wisos didesnėsės Amerikos skurų įszdirbinyczios susijungė ir padarė trustą. Ant pakėlimo prekių iszdirbtų skurų uždarė daug iszdirbinyczių, kitose gi ant neaprubežiuoto laiko nutarė numažinti darbus. Į mėnesį laiko ketina sustabdyti pusę Amerikoj ėsanczių skurų iszdirbinyczių. Isz wiso tokiu budu turės pasiliauti darbai su wirszum 100 dirbtuwių ir per tai, žinoma, diktai darbinįkų neteks darbo.

¶ CONNELLSVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių pradeda gerintiesi, parengė czia daugiaus peczių. Wieni pecziai dirba po 5 dienas, kiti gi po 6 dienas ant sanwaitės. West Virginijoj dega wisi pecziai ir dirba czia po 5½ dienos per sanwaitę. Dirbtuwės "The Olliver & Snyder Steel Co". tapo uždarytos ant atlitikimo wisokių pertaisymų, bet szį mėnesį pradės wėl dirbti.

ISZ Lietuwiszku dirwu.

Kiti kunįgai priesz kun. Krawczuną.

Kad kiti kunįgai nepagiria pasielgimo su lietuwiais kunįgo Krawczuno, musų skaitytojai galėjo numanyti jau isz kelių atsiliepimų kitų kunįgų, koki patilpo musų laikrasztyj. Sztai ką dabar apie jį raszo Europos kunįgų laikrasztis, "Tėvynės Sargas": "Patylėję truputį, wėl raszome apie mokslaines. Priežaszczia dabartinių raszymų yra Chicagos mokslainė, kur mokina ne lietuwės, bet lenkės ir tai dėlto, kad teip patinka kun. M. Krawczunui, wietiniam klebonui".

"Pradinių lietuwiszkų mokslainių Amerikoje yra isz wiso 7 (Shenandoah, Mahanoy City, Mount Carmel, Shamokin, Pittston, Pittsburg ir Chicago). Visos jos yra prie wietinių bažnyczių ir beweik wisose mokina wargamistros, mokslu kartais neaugszcziaus stowintį už paczius waikus, kuriuos mokina. Nereikia sakyti, kad prie tokių mokintojų mokslainės stowi žemai. Wienoje tikt Chicagoje nuo pradžios mokslainės (1894 m.) mokino ne wargamistra, bet sulenkėjęs lietuwys, per ką lietuwiszki waikai mokinosi daugiaus lenkiszkai, nekaip lietuwiszkai. Mokintojas buwo nelabai tikęs, ir wietinis klebonas nuo pirmų metų mislijo užwaduoti jį seserimis, bet neradęs lietuwių, paėmė pernai lenkes. Iszėjo tas pats, kas buwo prie seno mokintojaus, t. y. mokslainė pasiliko daugiaus lenkiszka, kaip lietuwiszka. Žinoma, kad toks aiszkus lenkinimas lietuwiszkų waikų — ir dar Amerikoje — negalėjo praeiti be užtėmyjimo lietuwiszkos mokslainės ir pernykszcziose "Susiwienyjimo" seimas dawė Chicagos klebonui wieszą papeikimą. (Gaila, kad tasai wieszas papeikimas niekur wieszai ne buwo apgarsintas. Red). Bet kunįgas Krawczunas užsispyrė, kad mokintojos lenkės yra atsakancziose lietuwiszkoje mokslainėje ir ant kerszto pradėjo twerti naują Susiwienyjimą. Susierzino už tą mokslainę ir chicagiecziai, ką galime pasergėti "Lietuwos" straipsniuose. Eina dabar kowa terp kunįgo ir szalinįkų "Lietuvos", bet ar lenkiszka mokslainė prie lietuwiszkos bažnyczios pasiliks ir ant tolesnio laiko, sunku isz karto spręsti. Galima wienok spėti, kad pasiliks, ir lietuwiszki waikai wieno isz didžiausiųjų lietuwiszkų centrų Amerikoje bus po senowei lenkinami."

"Raszau szitą, idant parodyti, kad kunįgų linkusių prie lenkystės netruksta ir Amerikoj, kur lenkystė terp lietuwių neturi nė jokio pamato".

Dabar mat isz wisų lietuwiszkų laikraszczių wien "Saulė" stowi kun. Krawczuno pusėj, "Rytas" gi ir "Varpas" su "Ukinįku" iki sziol neparodė už katrą pusę stowi. Kaslink "Varpo" ir "Ukinįko", mes neabejojame, kad ir jie mums pritars, tai už kun. Karwczuną stowi wiena "Saulė", "Rytas" gi jo ne peikia ir kaip kada, lyg isznetyczių, bando užtarti.

Kaip tai wiskas ant swieto persikeiczia?

Seniaus pas mus kalbėdawo, kad moterų ilgi plaukai, bet užtai jų protas menkas; tuom tarpu tą dabar atbulai reiktų atkreipti, tėmyjant, kaip elgiasi antai moterys ant sawo susirinkimų neseniai susitwėrusioj Plymouthe, Pa. "Moterų Draugystėj." Ant wisų draugyszczių susirinkimų sueina daug girtų, kurie stabdo sawo pasielgimu kalbėtojus, nedaleidžia blaiwiems kalbų klausyti. Moterys mokėjo apsisaugoti nuo girtuoklių, musų gi wyriszkos draugystės nežino, ką ant to reikia daryti. Moterys, pamacziusios, kad ant susirinkimo kemszasi girtuokliai, susikalbėjo ir pastatė prie durų dwi moteris rinkti nuo norinczių įeiti paszalinių po 10c. Pasirodė, kad tai waistas buwo geras: girtuokliai prasiszalino į saliunus, kur gal ne wieną doliarą pralakė, o kelis pralaszė į "einikį", ant salės susirinko tikt tie, kurie nuo moterų norėjo pasimokyti. Ant susirinkimo dalbėjo daktarienė Szliupienė, Motėrų Draugystės pirmsedė, D-rė Želwienė ir "Vienybės" redaktorius, p. Mikolainis. Wisi ragino moteris prie apsiszwietimo, prie blaiwystės. D-rė Želwienė kalbino susirinkusias moteris risztiesi į draugystę, prikalbinėti merginas, kad jos tekėtų tikt už apszwiesto wyriszkio, kad netekėtų už nekanczio raszyti ir skaityti, kadangi per szeimynų tamsumą ir nesupratimą musų tauta puola žemyn. Ant galo tapo perskaityti įstatai naujos Draugystės, į kurią gali pristoti tikt mokanczios raszyti ir skaityti, sanarės laike ligos gaus po $1.50 paszelpos ant sanwaitės. Ant to susirinkimo tapo nuspręsta, stengtiesi wis labiaus ir labiaus apsiszwiesti, lawintiesi blaiwystėj ir už tokio wyro netekėti, kurisai yra neapszwiestu, nes terp tokių labai mažas nuoszimtis yra dorų ir blaiwų.

Mat musų moterys, pasidėkawojant geroms wadowėms, Plymouthe pradeda pralenkti wyriszkius. Argi tai mums ne gėda? Kasgi mums liekasi daryti? Meskime girtuokliawimus, pesztynes saliunuose, kibkimės prie knįgų ir laikraszczių, nepasiduokime moterims! Jeigu jos dar twirczіaus susiorganizuos ir apszwietimas terp jų dar labiaus pasikels, tai juk nė wiena moteris nepanorės tekėti už girtuoklio, neapszwiesto wyro! Musų tamsunai liks be moterų.

Buwęs ant susirinkimo.

Pasimirė prabaszczius Brooklyno lietuwiszkos parapijos.

Pereitos seredos dieną Brooklyne pasimirė prabaszczius tenykszczios lietuwiszkos parapijos, kunįgas W. Krawczunas, tikras brolis prabaszcziaus Chicagos lietuwiszkos parapijos. Telegramas atėjo į Chicagą pereitos seredos dieną. Chicagos jo brolis rods už duszią pasimirusio liepė mokslainės waikams sukalbėti poterius, tikt wargas, kad minyszkos, ne mokėdamos lietuwiszkai, prie poteriaus pridėjo lenkiszką priedą: "wieczne odpocznienie" (mat Diewas chlopiszkos lietuwiszkos kalbos nesupranta!), kurį waikai ne wisi gal suprato. Patsai Chicagos prabaszczius ant brolio szermenų ne wažiawo, kaip teisinasi todėl, kad telegramas per wėlai atėjo; wienok ne sunku buwo szermenis sulaikyti, kol ne atkaks, todėl ir tasai teisinimas ne iszrodo mums teisingu, Ar tikt Chicagos prabaszczius ne keliawo ant szermenų sawo brolio todėl, kad nenorėjo ten susitikti su kitais rytinių sztetų lietuwiszkais kunįgais, kurie į akis butų galėję pasakyti papeikimą už mėtymą ar gal sawinimasi parapijonų ant bažnyczios sudėtų pinįgų, kadangi tas žemina akyse žmonių ir kitus kunįgus. Ar szeip, ar teip, wisgi nesirupinimas apie szermenis pasimirusio brolio dar labiaus nupuldo moraliszką renomą Chicagos lietuwiszkos parapijos prabaszcziaus, nors ji ir be to ne augszcziausiai stowėjo. Rods broliai nesutiko, kadangi welionis prigulėjo prie doresnųjų; mums rodosi wienok, kad prie grabo Diewas prisako užmirszti wisus piktumus ne tikt broliams. Argi to Chicagos lietuwių newa dwasiszkas wadowas ir doros mokytojas nežinotų?

Isz Waterbury, Conn.

Musų klebonas, guod. kun. Saurusaitis, užmanė ant parapijos labo fairą ant 28 d. Rugsėjo, kurisai neblogiausiai nusisekė, tikėtis galima, kad ant keliolikos szimtų dol. wis įėjo pelno. Užtai iszpuola musų klebonui dideli padėkawonė nuo parapijonų. Ant fairų abgirdanczių gėrymų ne buwo, užtai wisą laiką gražiai apsiėjo. 3czią wakarą klebonas turėjo prakalbą apie lietuwiszkos kalbos wertę, gražumą, senumą, ir isz kokios ji paeina. Po kalbai wietinis parapijos choras padainawo porą lietuwiszkų dainų. 4tą wakarą buwo dekliamacijos Teatraliszkos Draug. Simano Daukanto ir parodymas dwiejų paweikslų: pirmas "Lietuwa po Maskoliaus jungu", antras—. "Iszsiliuosawimas Lietuwos isz po Maskoliaus jungo ir kapitalizmo". Potam tos draugystės giesminįkės padainawo tris liet. daineles. Tas wiskas gerai nusisekė ir galima isztarti "aczių"! Tikt laike dekliamacijos ėmė tuli wyrukai isz dekliamatorkos juoktiesi (nebuwo isz ko), wardu szaukti. Žinoma, toksai pasielgimas atima drąsą, sustabdo energiją kiekwienam, bet nepaisant ant to, dekliamacija gana puikiai nusisekė. Ant galo atloszė teatrą. Parodyta buwo drama: "Nesutikimai Karaliaus Boleslowo su wyskupu Stanislowu".

Parapijonas.

Naujos wakarinės koslainės.

Brooklyno Lietuwiszkas Socijalistų Kliubas nutarė reikalauti nuo miesto waldžios nors wienos wakarinės mokslainės, kurioje butų mokinama angliszkai ir lietuwiszkai, kaip tai yra kituose lietuwių apgywentuose krasztuose. "Nauja Draugija" paduoda, kad Baltimorėj, nuo 10 d. Spalių, tapo atidaryta wakarini mokslainė, kaip tai buwo pereitą metą.

"Rytas" wėl paduoda, kad Philadelphioj teiposgi tapo atidaryta tokia jau mokslainė, kurios mokintojumi buses p. Jocis. Nežinome, kaip ten isztikro yra: mes apturėjome žinią, buk p. Jocis suterszė sawę kokiais ten negražiais darbais. Jeigu tai teisybė, tai žinoma, jis ir lietuwių mokintojumi buti negalėtų.

Chicagoj teiposgi wakarinės mokslainės tapo jau atidarytos, czia su lietuwiszkais mokintojais iki sziol yra, rodosi, trys mokslainės.

Naujas Wilkesbarres parapijos prabaszczius.

Pasitraukus nuo wietos prabaszcziaus lietuwiszkos parapijos kun. Balcewycziui, kurisai ne galėjo susitaikyti su sawo parapijonais, lietuwiai pasiliko be sawo kunįgo; bažnyczioj diewmaldystą jiems atlikdawo airys kunįgas, bet daugumas parapijonų su juom ne galėjo susikalbėti. Dabar, kaip mums pranesza, ant prabaszcziaus į Wilkesbarre tapo paskirtas kun. Lopeta, kurisai pirmiaus buwo terp lenkų, o dabar užima lietuwiszką parapiją.

Naujas laikrasztis.

Baltimorėj paliowė iszeidinėjęs lietuwiszkas laikrasztis "Kardas" ir prie jo "Galybė". Likraszczius tuos paėmė Kooperatywiszka Spaudos Draugystė, kuri, wieton "Kardo" ir "Galybės", iszleidinėja toliaus lakrasztį "Nauja Draugija", paszwęstą darbinįkams. Pirmas numaris naujo laikraszczio jau iszėjo. Mes isz sawo pusės welyjame "Naujai Draugijai" kuo geriausios kloties.

Isz wisur.

‖ Astrachaniaus porte, pietrytinėj Maskolijoj, užsidegė 7 botai kerosino prikrauti. Sudegė 300 000 pudų kerosino ir trys žmonės.

‖ Iszdegė su wisu turtingiausias miesto Sydney, Australijoj, priemiestis. Ugnis isznaikino kelis tukstanczius triobų, daug krautuwių ir pardawinyczių. Blėdį jos padarytą skaito ant kelių milijonų doliarų.

‖ Angliszki mokslinczіai, Egipte, netoli Aleksandrijos, rado pieskos užnesztą dalį Adrijano biblotekos. Rankraszcziai po pieska gerai užsilaikę. Yra czia daug neiszpasakytai brangių rankraszczių nuo 3000 metų.

‖ Hamburge, Wokietijoj, užsidegė didelės Ehlero pardawinyczios. Begesinant ugnagesiams, atsitiko expliozija pardawinyczioj buwusių fejerwerkų. Diktai ugnasargių ir gywentojų deganczių namų tapo sunkiai apkultų.

‖ Maskoliszka kunįgaiksztienė Trubeckienė, pridirbusi wisokių prigawyszczių Ryme, atkako į Berlyną, bet czia, ant atsiszaukimo italiszkų waldžių, tapo suaresztuota ir pasodyta į kalinį. Rengėsi ją sugražinti į Italiją, bet ji kalinyj pasikorė. Sargai užtiko jau atszalusį kuną.

‖ Miestelyj Sandersleben, Berenburgo apskrityj, Wokietijoj, 150 žmonių užsikrėtė trichinomis nuo kiaulienos. Kaip daktarai sprendžia, pusė tų ligonių negalės iszgyti. Isz policijos tirinėjimų wienok pasirodė, kad kiauliena ta buwo ne isz Amerikos, bet nuo wietinių kiaulių.

‖ Laike smarkios wėtros, didelis pasažierinis garlaiwys linijos White Star, "Mohegan", plaukinėjantis terp Amerikos ir Anglijos, susidaužė ir paskendo Anglijos pakrantėse. Buwo ant jo 50 pasažierių ir 150 jurinįkų ir tarnų, isz to žmonių skaitliaus iszgelbėjo tikt 31, kiti gi wisi prigėrė.

‖ Cholmo pawietyj, Lublino gub., Pietinėj Lenkijoj, policija suaresztawo 4 czigonus. Minėti czigonai wogė mat wieno žydo žąsis, bet žydas, pabudęs, užtiko wagilius, pakėlė riksmą, o czigonai, besibaugydami, kad ant riksmo ne subėgtų žmonės, užmuszė žydą ir bandė pabėgti į Austriją, bet tas nepasisekė, tapo jie žemskių suimti, suriszti ir atgabenti į Cholmą.

‖ Prancuzijoj szį metą buwo teip puikus uždėrėjimas laukuose, kokio nuo seniai jau ne buwo. Kwieczių surinko szį metą 131, 050229 hektoliktrus (hektolitras 25 gorcziai); pereitą metą surinko tikt 86,900,088 hektolitrus, taigi szįmet ant 44 milijonų hektolitrų daugiaus. Szį metą prancuzai beweik nereikalauja ant gywentojų maisto gabenti jawus isz swetur.

‖ Maskoliszka žemdarbystės ministerija ant ateinanczių metų nusprendė padaryti waisingą plotą 50000 desiatinų tirų teip wadinamų Bado stepų. Stepai tie dabar ne waisingi dėl nedatekliaus wandens, todėl ant tiek desiatiną ateinantį metą bus suteiktas wanduo. Toliaus darbai prie to nepasibaigs, bet kas metą wis daugiaus ir daugiaus tų stepų bus pawersta į waisingus.

‖ Sziaurwakarinėj dalyj angliszkos kolionijos wakarinės Australijos, prie Naludine, rado dar turtingesnius negu pietinėj Afrikoj deimantų plotus. Kadangi deimantai, jeigu jie yra didesniuose szmotuose, yra 100 ir 1000 kartų brangesni negu auksas, todėl ant tų plotų keliauja dabar pulkai žmonių norinczių pralobti; tokių yra dar daugiaus negu keliaujanczių į Amerikos Klondikę.

‖ Mieste Lodz, Lenkijoj, sliesorius wokietys, August Heinze, dirbdamas fabrike, isz užczėdytų pinįgų nusipirko sklypą žemės ir namus, likusius gi pinįgus, isz wiso 4000 rublių, kad nieks jų ne pawogtų, užkasė kluone. Po kokiam laikui užsimanė jis prawėdyti sawo užkastą skarbą, bet kaip gi nusigando atkakasęs pinįgus, kada pamatė, kad wisus popierinius rublius (kitokių neturėjo) sukapojo pelės ir isz 4000 rublių sukrowė sau lizdą. Isz gaileszczio, kad tiek pinįgų nužudė, žmogus sunkiai apsirgo ir pasimirė. Mat pinįgai jam amžį sutrumpino.

‖ Ant wakarinių pakranczių Azowiszkų jurių, Pietinėj Maskolijoj, netikėtai užkilo baisi wėtra, kuri, ypacz prie Kercze žiburių, daug nelaimių atgabeno: tiktai prie tų žiburių paskandino ji mažiausiai 10 laiwų. Nemažai laiwų paskandino Taganrogo ir Berdiansko portuose. Wėtra matomai užkilo tikėtai, kadangi ji

daug laiwų užklupo ant jurių, paskandino daug žwėjų laiwelių. Kiek laike tų wėtrų prażuwo žmonių, tikrai nežinia, bet skaito ant 100. Wilnys kas dieną atgabena prie kranto wis daugiaus ne gywėlių kunų, laike tų wėtrų prigėrusių žmonių.

‖ Pietinėj Maskolijoj, jos dalyj už Kaukazo kalnų, neiszpasakytai daug priwiso wisokių plėszikų, kurie užpuldinėja ant keliaujanczių. Smarkiausiu isz Kaukazo plėszikų yra moteris 35 m. Daniela, kuri jau per isztisus 10 metų waro sawo pawojingą amatą. Rėdosi wyriszkiai, jodinėja ir szaudo geriaus už ne wieną wyriszkį. Ne kartą ji wiena užpuolė ant kelių wyriszkių keliu ważiuojanczių ir suwaldžiusi, atėmė wiską, ką tikt prie jų rado. Nekartą ji pateko į waldžių nagus, bet wis mokėjo iszsiteisinti ir paleista, sugrįžo wėl prie seno amato.

‖ Brazilijoj baigiasi jau teip wadinama žiema. Szį metą buwo ji szalta ir lytinga, prowincijose Minas Gereas ir Santa Catherina pasirodė net sniegas, ko wietiniai czia gimę gywentojai ne buwo matę, atmena wien, kad 20 metų atgal kalnuose Santa Catherina puolė sniegas, bet tuojaus nutirpo. Nuo lytų ir sniego pietiniuose Brazilijos krasztuose užgimė dideli twanai, kuriuose ir daug žmonių prigėrė. Ypacz daug blėdies twanai pridirbo Pelotos apskrityj, kur didelius laukų plotus isznaikino. Wanduo prisigriebė į miestą, užliejo gazo fabriką ir per tai, per kelis mėnesius reikėjo ulyczias apszwiesti kerosininiais žiburiais. Wandens suwilko į miestą tukstanczius pawojingų gywaczių, su kurioms gywentojai sunkią turi westi kową; gywatės užėmė kelnores ir nenori jų apleisti, nors wandens jau nusekė.

‖ Amerikos angliszki laikraszcziai pradėjo dabar smarkiai kolioti Prancuzijos prezidentą Faure užtai, kad jisai pamokino Amerikos delegatą ant prancuziszkos kariaunos manewrų, majorą Kellog. Tasai, laike kalbų prisiartino prie prezidento ir nė isz szio, nė isz to angliszkai paklausė, ar moka jis angliszkai. Ant to Faure jam atkirto, kad Prancuzijoj kalba wien prancuziszkai ir su atsiliepimu laukia, kol kiti kalbos ne pabaigs. Toksai pamokinimas, žinoma, labai ne patinka natywistų laikraszcziams, kuriems rodosi, kad priesz Amerikos delegatus swetur priwalo klupszti waikszczioti. Užtai daugumas wokiszkų laikraszczių stowi Fauro pusėj ir jie gailestauja, kad per politikierių malonę patekę į waldinįkus Amerikos augszcziausi urėdnįkai ir į kitus krasztus siunczia wien sawo draugus, kurie, nemokėdami tinkancziai užsilaikyti, apjuokina tikt swetur Ameriką.

‖ Bewarant partiją nusikaltėlių į Siberiją, oficieras konwojaus, Poszerba, ant kelio įgawo proto sumaiszymą. Kaipo beprotis wisu sawo pasielgimu teip įerzino waromus nusikaltėlius, kad jie supratę, kad Poszerba daro ne pagal tiesas, užsimanė pasipriesztinti jo neteisingiems padawadyjimams. Ant priesztarawimo nusikaltėlių, Poszerba sustatė kareiwius į eilę, liepė užsiprowyti karabinus ir szauti tiesiog į pulką nusikaltėlių ir susirinkusių paszalinių žmonių. Laimė dar, kad konwojus buwo tikt isz 9 kareiwių, paleido jie dewynis szuwius, nuo kurių wienas nusikaltelis tapo užmusztas, wienas gi isz paszalinių mirtinai paszautas. Beprotis tuom wienok nepasiganėdino, bet prisakė prowinti karabinus ir szauti į wieną nuo pulko atsiskyrusį nusikaltėlį, kurį ir perwėrė kelios kulkos, bet ne užmuszė ant wietos. Tikt potam suprato, kad konwojaus wirszinįkas ne teko proto. Laike tų szaudynių susirinkę paszalinisi žmonės isz baimės sugulė ant žemės ir laukė, ką beprotis su jais darys.

‖ Lenkiszkas Warszawos laikrasztis "Kurjer Warszawski" iszskaitė, kad Lenkijos gywentojai tiek iszgeria degtinės, kad ant kiekwieno jos gywentojaus (imant moteris ir waikus) isz puola kas metą po 2½ litro (litras beweik tiek jau kaip ir kworta) gryno spirito, kas kasztuoja 3½ rubl. Kadangi Lenkijoj yra 9400 000 gywentojų, tai jie iszgėria 23800000 litrų spirito, o tas kasztnoja 33000000 rublių. Reikia czia pridėti, kad nors lenkai daug geria, bet wisgi mažiaus negu lietuwiai. Lietuwiai kas metą ant degtinės iszleidžia suwirszum 15 milijonų rublių. Jeigu tikt pusę, arba nors treczią dalį tų pinigų apwerstume, paweikslan, ant pakėlimo apszwietimo, kaip tai augsztai galėtume stoti? Lietuwiai galėtų stoti drauge su apszwieszcziausiomis žemės tautoms ir Amerikoj nieks jų ne niekintų, ne reiktų jiems grustiesi po kastynes ir dirbti sunkiausius ir mažiausiai apmokamus darbus, czia jie galėtų užimti tokias jau wietas kaip wokiecziai arba prancuzai.

‖ Prusų waldžios pagarsino žinias apie skaitlių nemokanczių raszyti ir skaityti terp paszauktų 1897—1898 m. į kariauną jaunų wyriszkių. Paszauktų buwo tuose metuose 151398 jaunų wyriszkių, o terp tų 170 nepažinojo literų, taigi iszpuola 11 ant 10000 paszauktų; 1879—1880 m. dar tokių iszpuolė 230 ant kiekwieno 10000 paszauktų, taigi dwidesimts kartų daugiaus. Daugiausiai nepažįstanczių literų arba analfabėtų buwo terp paszauktų lenkų isz Poznaniaus prowincijos, terp jų iszpuolė 43 analfabetai ant 10000 paszauktų; antrą wietą užima Prusų Lietuwa su 37 analfabetų, toliaus eina Wakarinių Prusų prowincija, isz pusės lenkų apgywenta, su 36 analfabetais, Szlezija su 19, Reino prowincijos su 13, Pomeranija su 7, Brandenburgija su 5, kitose prowincijose iszpuola tikt po 1—2 analfabetų ant kiekwieno 10000 paszauktų. 1879—80 m. Poznaniaus prowincijoj buwo dar 1099 analfabėtų ant kiekwieno 10000 paszauktų, taigi su wirszum 10%, dabargi tasai skaitlius nupuolė tikt ant 0,42%. Prusų Lietuwoj ir wakariniuose Prusuose skaitlius analfabėtų pasimažino ant 20 dalies to, kas buwo 1879—80 m.

NAUJI ISZRADIMAI.

‖ Du amerikonai, Bess ir Blenard pritaikė garsius Roentgeno szwiesos spindulius ant persitikrinimo, ar paskirti ant pardawimo miltai yra gryni, ar sumaiszyti su kitokioms medegoms. Jeigu per popierinį krepszelį su miltais, kuriuose yra wisoki primaiszymai, kaip antai pieska, kreida ir tt., perleisti Roentgeno szwiesos spindulius, tai gaunasi ant fotografiszkos lentutės parwuoti laszai, jeigu gi miltai gryni, tai nė jokių laszų ne buwa.

Prancuzas Isembard pritaikė tuos paczius spindulius prie spaudinimo knįgų. Tasai naujas budas gal su wisu permainyti knįgų spaudinimo budą, kadangi Isambard tiesiog isz rankraszczio, jeigu jis raszytas su druko masznėle, su pagelba Roentgeno szwiesos spindulių atmusza tiek kopijų, kiek kas nori ir tai ant syk. Taigi prie to naujo budo didelės su daugybe maszinų ir raszto statėjų spaustuwės butų wisai nereikalingos.

‖ Amerikos kariszkos waldžios, Indian Heade, netoli Washingtono, atliko bandawones su plieninėmis plytoms ant apkaustymo kariszkų laiwų, padirbtoms wisokiuose krasztuose, Prie tų bandawonių Amerikos saugyriai turėjo nosį nuleisti, kadangi pasirodė, kad kulkos didelių kanuolių per plytas Amerikos fabrikų perdėm perlenda, tuom tarpu Kruppo fabrikuose iszdirbtų nė trupuczio ne pagadina. Mat Kruppas iszrado naują plieno sukietinimo budą. Amerikos laikraszczių pakelta garbė jos kariszkos laiwynės turės wėl nupulti, krasztai, kurie dawė padirbdinti Carnegie ir Crampui kariszkus laiwus turės kreiptiesi prie Kruppo, kurio wien iszdirbti apkaustymai iszlaiko szuwius didelių kanuolių,

‖ Direktorius Bremos garlaiwių kompanijos iszrado naują waltį gelbėjimui žmonių nuo susidaužusių laiwų. Naują waltį ne reikia nuleisti su pagelba kokių nors prietaisų į jures, bet galima tiesiog numesti. Ji užsilaiko ant wandens pawirsziaus, neapwirsta, nors didžiausios butų wilnys. Bandawonės buwo pasekmingos ir todėl Bremos ir Hamburgo garlaiwių kompanijos nusprendė ant tulų sawo laiwų pritaisyti tas naujas gelbėjimo waltis.

Kariaunos musų žemės wieszpatyszczių.

Didžiausia sunkenybė žmonėms musų žemės wieszpatyszczių yra užlaikymas kariaunos; nors ji nieko neprodukuoja, niekuom ne prisideda prie kulturiszko pakėlimo tautų, bet paima daug jų sanarių ant neproduktywiszkos tarnystos, atskiria nuo kitokio produktywiszko darbo, o užlaikymas jos suėda arti treczdalį wisų wieszpatyszczių surinkimų, o kaip kur net dar daugiaus.

Daugiausiai kariaunos sandaros laike užlaiko Maskolija, nes milijoną kareiwių; kas metą atitraukia ji nuo kulturiszko darbo po 280000 waikinų ant atlikimo tarnystos kariumenėj. Karės laike Maskolija gali pastatyti 2500000 kareiwių ir 6947000 rezerwos kareiwių ir teip wadinamos opolczenijos. Taigi laike karės Maskolija gali isz wiso pastatyti 9 milijonus kareiwių.

Antrą wietą pagal skaitlių laikomų po ginklu karewių užima Prancuzija, ji sandaros laike laiko 598000 kareiwių, laike karės gi gali pastatyti 2500000; jeigu prie to pridėti rezerwas, tai tasai kareiwių skaitlius pasidaugina iki 4370000 kareiwių.

Wokietija laiko po ginklu 585 000 kareiwių; laike karės tasai skaitlius į 10 dienų gali but padaugintas iki 2230000, pridėjus prie to rezerwas, kareiwių skaitlius pakyla iki 4300000. Austrija ir Wengrija laiko po ginklu 365 000 kareiwių, karės laike skaitlius tasai gali but pakeltas iki 2 500000, o su rezerwoms iki 4000 000 kareiwių.

Italija sandaros laike turi 174 000 kareiwių, karės laike gali pastatyti 1473000 ir 724000 rezerwos kareiwių, taigi isz wiso 2200000 kareiwių.

Isz didžiųjų Europos wieszpatyszczių menkiausios pajiegos yra Anglijos, kuri gali pastatyti ant karės lauko wos 220000 kareiwių, pridėjus prie to rezerwas, milicijį ir liuosnorius, skaitlius tas pakyla iki 720000.

Karėss laike Europoj wienas kareiwis iszpuola: Prancuzijoj ant 9 gywentojų, Wokietijoj ant 12, arba ant 6 wyriszkių, Austrijoj ant 11, Italijoj septinta gywentojų dalis neszioja karabinų, Maskolijoj gi iszpuola 1 kareiwis ant 14 gywentojų.

Sandaros laike Europoj po ginklu yra 4250000 kareiwių, laike karės skaitlius tas pakyla iki 16410000, su rezerwoms iki 34 milijonų kareiwių, arsenaluose dėl to wiso skaitliaus kareiwių parupinti ginklai ir amunicija. Iszpuola, kad užgimus karei, Europoj kiekwienam 10 gywentojui, arba kiekwienam 5 wyriszkiui reiktų eiti į karę.

Wisoj Azijoj sandaros laike po ginklu stowi 500000 kareiwių, ne skaitant mažų wieszpatyszczių; Chinų armijos teiposgi ne galima apskaityti, bet pasakoja, kad karės laike jie gali pastatyti 1200000, tikt apginklawimas jų nekam tikęs; užtai Japonijos kareiwiai wisame gali lygintiesi su europėiszkais. Skaitlius kareiwių Afrikoj nepereina 250000.

Isz Amerikos wieszpatyszczių, karės laike Meksikas gali pastatyti 120000 kareiwių, Brazilija 28000, prie kurių reikia dar priskirti 20000 žandarų. Suwienytose Wieszpatystėse sandaros laike laiko 25000 kareiwių; karės laike, kaip giriasi karės ministeris Alger, gali suszaukti 10 milijonų, tikt kad arsenaluose nėra parupintų ginklų nė dėl deszimtos to skaitliaus dalies, todėl suszaukus rezerwas ir milicijas kareiwiai neturėtų ginklų. Argentina gali pastatyti armiją isz 120000 kareiwių. Kanadoj yra 2000 angliszkų kareiwių, 1000 kanadiszkų strielczių ir 35000 milicijos.

Ant wisos musų žemės stowi po ginklu sandaros laike 5250000 kareiwių. Jeigu gi ant syk užgimtų wisur karė, tai ant lauko stotų 44250000 kareiwių. Jeigu gi tai armijai prisakyta but iszskersti wisą žmonių giminę ant žemės, tai ant kiekwieno kareiwio iszpultų 23 žmonės; ne reiktų mat nė per daug rankų alsinti.

Užlaikymas kariaunos laike sandaros kasztuoja: Maskolijai 772500000 fr., Wokietijai 675-000000 fr., Prancuzijai 650000000 fr., Austrijai 432000000 fr. Italijai 267250000 fr., Anglijai 450000 000. Taigi szeszioms didėmsėms Europos wieszpatystėms drauge 4230 milijonų frankų. Pridėjus gi prie to ir mažasias wieszpatystes, iszpuola 5 milijardai frankų iszleistų ant kariaunos Europoj kas metą.

Pagat skaitlių kareiwių, užlaikymas wieno kareiwio pigiausiai atseina Maskolijoj, nes ant wieno kareiwio iszpuola po 772 fr., (nėra dywų, caras sawo kareiwius pusbadžiai užlaiko, aprėdo gi kaip elgetas); užlaikymas kareiwio per metus Wokietijoj kasztuoja 1162 fr., Austrijoj 1175 fr., Italijoj 1535 fr., Prancuzijoj 1633 fr., Anglijoj gi 2045 fr.

Uždarbiai Prancuzijos darbinįkų.

Paryžiaus darbo biuras neseniai iszleido statistiszkas žinias apie uždarbius darbinįkų wisokiuose užsiėmimuose. Žinios tos apima 2957 pramoniszkų įtaisų su 674 000 darbinįkų, taigi neapima wisų dirbtuwių ir kitokių darbo wietų, bet ir isz to, kas pagarsinta, galima spręsti apie ilgį darbo laiko ir uždarbius Prancuzijos darbinįkų. Skaitliuje paminėtų tose žiniose darbinįkų moterys ir waikai užima ketwirtą dalį.

Widutis darbo dienų skaitlius Prancuzijoj yra 290 dienų per metus. Widutinis dienos darbo laikas Seinos departamente, kuriame yra Paryžius, siekia 10—11 walandų ant dienos; ant prowincijos darbo diena daugume dirbtuwių yra 12 walandų, bet yra ir tokios, kur dirba daugiaus; tikt 6% darbinįkų dirba po 9 wal. ir tai wisi didelėse, turtingų kompanijų dirbtuwėse, kaip antai: kastynėse, didelėse stiklo dirbtuwėse ir tt.

Widutinis dienos uždarbis, priskiriant moteris ir waikus, siekia 3.75 fr. (5 frankai eina į doliarą). Paėmus wien suaugusius wyriszkius, widutinis jų dienos uždarbis 4. 20 fr.: 6.15 fr. Seinos departamente ir 3.90 fr. ant prowincijos. Widutinis uždarbis suaugusios moteriszkės 2.20 fr., taigi iszpuola po 3 fr. Seinos departamente ir po 2.10 fr. ant prowincijos. Du treczdaliai darbinįkų dirba ant dienos užmokesnio, wienas treczdalys gauna užmokesnį pagal atliktą darbą, taigi dirba ant teip wadinamo akkordo.

Juo dirbtuwės didesnės, juo geresnį moka darbinįkams užmokesnį: dirbtuwėse, kuriose dirba mažiaus negu 100 darbinįkų, už 10 darbo walandų gauna jie po 3.55 fr., dirbtuwėse su 100—1000 darbinįkų uždirba po 3.80 fr. arba 3.85 fr., dirbtuwėse gi su wirsz 1000 darbinįkų uždirba jie widutiniszkai 4.55 fr.

Toliaus minėtas darbo biuras sulygina darbinįkų uždarbius su kasztais pragywenimo. Pagal jo surinktas žinias iszpuola, kad pragywenimas neapsiwedusiam darbinįkui kasztuoja po 2.10 fr. ant dienos, taigi ant to eina ⅔ wiso uždarbio.

Per paskutinius 50—60 metų uždarbiai darbinįkų žymiaus pakilo negu pragywenimo kasztai: 1840—1845 m. widutiniszkas darbinįko dienos uždarbis buwo 2.07 fr., nuo 1891—1893 m. pasikėlė iki 3.90 fr.; moterų uždarbis pakilo nuo 1.12 fr. ant 3.15 fr.; gywenimo gi reikalai wieno žmogaus per tą laiką pakilo nuo 750 fr., ant 1010 fr. per metus, taigi tikt ant 25%, uždarbis gi beweik pasidwigubino. Per tą laiką Prancuzijoj pasidaugino ir kapitalai, kadangi darbinįkas gali daugiaus pinigų užčėdyti: 50 metų už paskolytus pinigus reikėjo mokėti po 5—5½% palukų, dabar gi nereikia mokėti daugiaus kaip 3% ant metų.

Prekė pinigų.

Ruskas rublis po.....52⅞c.
Prusiszkos markės po.....24½c.

Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 30c ant paczto kasztų.

Pigigai iszsiųsti per "Lietuvos" redakciją greicziausiai suwaikszczioja ir niekada negali prażuti, nes mes siuncziame per bagocziausias bankas ir kiekwieną siuntinį asekuruojame.

Lietuvių Prateviai

MAŽOJOJE AZIJOJE,

nuo senoves iki jie pateko po valdžia Persu.

Parasze Lietuvos Myletojas.

(Tąsa.)

ar 7-to szimtmeczių pirma musų ėros, o ankstybesnėsės gadynės buvo užimtos ilgomis imtynėmis terp Semitų bei Turanų. Taigi Indo-Europėnai, chronologiszkai, įima treczią vietą ethniszkoje istorijoje Vakarinės Azijos.

Rawlinsonas stigavoja, kad vieta pirmapradinio iszsiplėtojimo Indo-Europiszkės tarmės, arba nors vieta pasidauginimo veislės, kuri tą kalbą kalbėjo, buvo kalnynai Armėnijos. Isz czion Indo-Europiszkoji szeimyna skiecziasi į visas puses, ir iszsiskirsto trijose linkmėse—į sziaurę, į rytus ir į vakarus. Sziaurės linkon per Kaukazą patvino tytveikos emigrantų, kurie apsibuvo isz dalies tyruose Augsztutinės Azijos, bet labiausiai sziaurėje ir viduryje Europos, kaip va: Keltai, Teutonai, Lietuviai, Thrakai, Slavenai ir kitos mažiaus žinomos gentės. Vakarų linkon į augsztumas Mažosios Azijos danginosi kitos tytveikos—Phrygai, Lydai, Lykiai, Palasgai ir k., kurie užėmė visą szalį augszcziaus Tauro, ir kaip kur nusidavė į pietus jo, isz kur jie toliaus traukė per Hellespontą ir salas isz Azijos į Europą, kur jie, galbut, pastojo pirmapradiniais kolionistais Graikijos ir Italijos. Rytų gi linkon keliavo Arių gentės jieszkodamos naujos žemės, ir apsibuvo Pamiro tyruose, kalnynuose Afghanistano, irpalei augsztutinį Indą.

Svariausia pakraipa migracijos *sziaures* linkon buvo isz Azijos į Europą, ir Azijos kontinente tiktai keletas pėdsakų jos kelionių tesiranda. Regis galima nuomoniauti, kad Massa-getai ir Tyssa-getai tyreliuose artymais Kaspijos marės[1]) buvo Tentoniszkais Gudais (Gothais) szitos migracijos. Lietuviszkiejie Thrakai Mažosios Azijos regimai yra sukuriu nuo to paties sriauto; tik prie Azijos Thrakų reikia skaityti, apart Thynų ir Bithynų, kuriems ans vardas įpatingai priguli[2]), Mariandynus ir Paphlagonus[3]), ir, galbut, Chalybus, jeigu tiejie nėra Liekana senovės Turanų[4]). Sziaip Azija buvo szalimi, isz kur anos Indo-Europėnų gentės iszkeliavo, ir jų įvairios kelionės bei galutinis likimas priguli prie ethniszkos istorijos Europos[5]).

Migracija *vakaru* linkon galėjo maž-daug įvykti vienlaik su užėmimu per Semitus pietinio pakraszczio Mažosios Azijos; kalnynas Tauro galėjo vieną veislę atidalinti nuo kitos per tulą laiką, ir jiedvi platinosi ant gaiszties Turanams, kurie skystai buvo paplitę pussalyje. Po nekurio laiko per kalnynus pasidangino guvesniejie žmonės, ir Indo Europėnai apsigyveno teipgi pietiniuose pakraszcziuose, suvydami Semitus į kalnų drutvietes, kur mes jau minėjome juos po vardais Solymų ir Pisidų. Gentės szitos migracijos buvo: Pelasgai, Phrygai, Lydai, Kariszkiai, Myziszkiai, Lykiszkiai, Dauniszkiai, gal but Matiėnai palei upę Halys[6]). Szitie Matiėnai yra sąsaitu terp Armenijos, isz kurios szalies migracija iszėjusi yra, ir Phrygijos, į kurią szalį migracija nukreipė ir isz kurios ji toliaus traukė ant szviežių užkariavimų.

Galiaus Arių migracija *rytu* link, kur gentės Indo-Europėnų apsibuvo palei Indą, pasilieka tamsoje. Isz tiesų mes, tiktai pasiremdami ant palygintinės philologijos, tvirtiname, kad buvęs yra laikas, kada pratėviai Pelasgų, Lydų, Thrakų, Lykiszkių, Teutonų, Slovenų, ir Arių gyveno drauge, turėdami vieną kalbą. Philologijos darodos priverczia mus iszvesti augszcziaus minėtas įvairias ir iszbarstytas gentes isz vieno ethniszko lopszio, ir paskirti dėl jų vienam ar kitame laike atskirią vietą. Trukstant istoriszkų žinių, Armėniją priimame už centrą, isz kurio anos pasiplatino; ir Arių gentės galėjo keliauti rytų linkon maž daug tuomlaik, kada kitudu sriautu ėmė tekėti, vienas sziaurės link per Kaukazą, kitas gi vakarų linkon per Mažąją Aziją ir į Europą. Ankstyboji istorija Arių bėgyje daugelio gadynių nėra žinoma; bet be abejonės pirmiaus 15to szimtmeczio pirm musų ėros jie buvo apsisėdę ant augsztumų, nuo kurių teka vandens Oxo, Jaxarto, Indo ir tt. ir, czion neįsitekdami, jie pradėjo siuntinėti naujokynus rytų bei vakarų linkon. Isz vienos pusės jų kraustynes galime

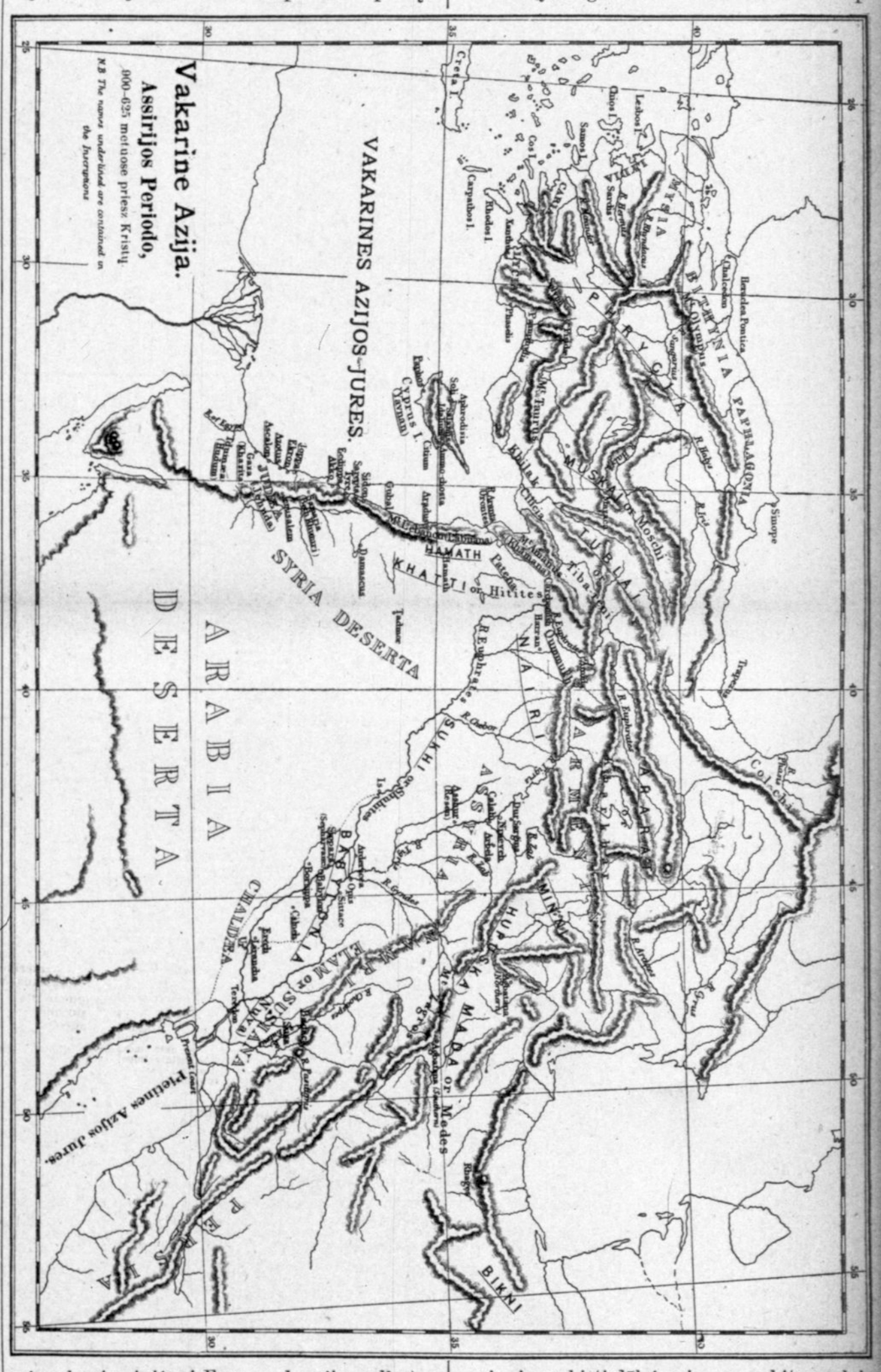

1) Herodot. J. 201; IV. 11. 22.
2) Herodot. I. 28; VII. 75.
3) Strabo VIII. p. 501, ir XII. p. 785.
4) Slg. Chalybos Skython apoikos pas Aischylių, Sept. c. Th. 725.

5) Herod. I. 72; VIII. 72.
6) Vienok sziądien daugelis mokslinczių, kaip Penka, Schrader, J. Taylor ir kiti, atmeta Potto nuomoniawimą, jog migracija įvykusi palei saulės bėgį, isz rytų į vakarus; remdamiesi ant isztyrinėjimų anthropologijos, archajologijos ir ethnologijos, mokslinįkai pradeda įžiurėti, kad Indo-Europėnų lopszin gali buti platumos sziaurinės Europos, isz kur Iranai ir Indai, atsiskyrę nuo sawo gentainių, galėjo apsibuti palei Oksą ir Jaksartą, o isz ten iszsidanginti į sawo wėlesnes buweines. Tacziaus liekti dar atwiru klausimas, ar prasidėjo Indo-Europėnai Europoje ar Azijoje.

(Toliaus bus.)

Wietines Žinios.

—o—

— Chicagoje yra newa moksliszka (?) draugystė po wardu Sim. Daukanto, kuri kas metą apwaikscziodawo szwentę Sim. Daukanto su muzika ir prakalboms. Kaip kas met, teip ir szįmet draugystė norėjo surengti tokį pat apwaikszcziojimą, bet kun. Krawczunas pabugo, kad parapijonai, susirinkę ant tokio apwaikszcziojimo nepradėtų apkalbėti reikalų parapijos kasos, arba mokslainės ir kad draugystės komitetas nuėjo pas jį pareikalauti apwaikszcziojimui salės, jis pareikalawo pirmiaus programo: kas bus kalbėtojais ir pasakė, kad jis daleis kalbėti tikt tiems, kurių jis norės, o kitus wisus izsmesęs laukan. Taigi draugystė suszaukė sawo extrą mitingą ir norėjo daugumu balsų iszrinkti kalbėtojus, bet ant to mitingo atbėgo Krawczunas su sawo pasekėjais, pakėlė riksmą, keiksmą, spiegimą, supjudė sanarius wieną su kitu, užgesino liampas, jo papirkti bernai griebėsi musztynių ir wisi turėjo iszsiskirstyti. Ant to wisas moksliszkos draugystės sziųmetinis apwaikszcziojimas pasibaigė. Tai dailus doros platintojas! Sekancziame numeryje pakalbėsime apie tai placziaus.

— Nuo 30 Rugsėjo 1897 m. iki tokiam jau laikui szių metų detektywų waldžia suaresztawo Chicagoj 6477 žmonių. Isz to 401 tapo atiduoti kriminaliszkam sudui ant nubaudimo, 2280 suaresztuotų nubaudė sandaros ir policijos sudai. Pawogtų daiktų atjieszkojo už $140358. Rugsėjo mėnesyj szių metų suaresztawo 442 žmonių, atjieszkojo gi pawogtų daiktų wertės $14500.

— Chicagos miesto roda gawo reikalawimus, kad butų iszduotas padawadyjimas uždraudžiantis rengti saliunus arcziaus kaip 250 pėdų nuo bažnyczių ir mokslainių. Rengti saliunus tokiuose blokuose, kur yra wien priwatiszki gywenimai, kad butų daleista tikt tąsyk, jeigu ant to didesni gywentojų dalis sutinka.

— Pirmutinis sniegas Chicagoj pasirodė pereito ketwergo naktyj. Snigti pradėjo apie 10 wal. seredos wakare, snigo gana dideliais kasniais, kol snigo, ant stogų užsilaikė, bet kaip tikt paliowė snigę, sniegas tuojaus nutirpo. Pirma szalna pasirodė pėtnyczios rytą. Teip ankstybos szalnos ir sniegas Chicagoj nepriguli prie paprastų atsitikimų.

— Gubernatorins Tanner iszsiuntė į Virden, kur užgimė darbinįkų maisztai, szwaidronus A. ir C. milicijos raitelių. Kareiwiai tie iszkeliawo pirmiausiai į Springfieldą, isz czia gi keliauja į Virden. Ant suwaldymo netikusių kastynių sawinįkų, kurie su sawo samdinįkai pagimdė be reikalo kraujo praliejimus, reikėjo jau czia kariauną seniai nusiųsti.

— Utarnįke ir seredoj Chicagoj apwaikszcziojo iszkilmingai sandaros szwentę. Wisos pardawinyczios, biurai ir fabrikai tą dieną buwo uždaryti. Ant apwaikszcziojimo atkako į Chicagą ir prezidentas McKinley ir jo moteris. Jie per wisą laiką buwimo Chicagoj apsistojo pas sawo giminės.

— Pereitos pėtnyczios po pietų tapo Chicagoj pakarti ant to sudo nuspręsti žmogžudžiai: George H. Jacks ir John Druggeon. Pirmutinis isz pakartųjų užmuszė kolektorių Ghee; antras gi užmuszė sawinįką saliuno Gudgeoną, kurio pinįgus norėjo paglemžti. Abudu nusikaltėliai katalikai, priesz pakorimą iszsispawiedojo.

Reikalauja "Bartenderio" gero ir teisingo žmogaus. Atsiszaukit: 3301 Auburn ave. Chicago, Ill.

Draugysczių Reikalai

Isz Pittston, Pa.

Pagal paraginimą darbsztaus musų tautieczio, Trupinėlio pažįstamo, nr. 34 "Vienybės", mes, Dr-tė Blaiwystės; tą užmanymą norime paremti, 28 d. Spalių, tai yra pėtnyczioj, apwaikszczioti tautiszką szwentę Simano Daukanto. Ant 7tos wal. wakare bus laikytos prakalbos po bažnytinėj salėj. Wisus meilingai užkwieczia-me susirinkti: wyrus, moteris, juunikaiczius ir mergeles, kaip isz Pittstono, teip ir isz wisų aplinkinių. Bus wisoki kalbėtojai. Įženga už dyką.

Dr-tės Blaiwystės Komitetas.

Mitingas.

Lawrence, Mass. Naujai užsidėjusi lietuwiszka parapija laikys sawo treczią ir didžiausią mass-mitingą, 6 d. Lapkriczio, Boston Store salėje, mieste Lawrence, Mass., ant kurio bus apswarstyti swarbus reikalai kas link galutino įrengimo lietuwiszkos parapijos. Ant szio swarbaus susirinkimo užkwiecziame wisus lietuwius kaip miesto Lawrence, teip ir isz Lowell, Haverhill ir kitų aplinkinių miestelių kuo skaitlingiausiai susirinkti.

Komitetas.

Didelis Balius!

Lawrence, Mass. Draugystė Szw. Lauryno, ant naudos naujai užsidėjusios lietuwiszkos parapijos, laikys sawo balių 23 d. Lapkriczio, 1898 m. Forth Brothers salėje, mieste Lawrence, Mass. Įženga wyrams 25c., moterims dykai. Dėlto wisus lietuwius ir lietuwaites isz Lawrence, Haverhill, Lowell ir kitų miestelių szirdingai užkwiecziam atsilankyti.

Komitetas.

Didelis Balius.

Utica, N. Y. Dr-tė Szw. Kazimiero turės sawo balių panedėlyj, 24 d. Spalių, 8 wal. wakare, salėje Turner Hall. Įženga 25c. Wisus lietuwius ir lietuwaites isz Utica ir aplinkinių miestelių szirdingai užkwiecziame atsilankyti.

Komitetas.

ISZ CHICAGOS.

Didelis mass-mitingas!

Nedėlioj, 30 Spalių, bažnytinėj salėj, ant 33czios ulyczios, arti Auburn ave., tuojaus po sumai, Lietuwiszka Republikoniszka Lyga turės sawo didelį mass-mitingą, ant kurio bus republikoniszki kandidatai, prakalbos angliszkos, lietuwiszkos ir dainos. Deltogi wisus lietuwius užpraszo kuo skaitlingiausiai susirinkti.

Komitetas.

Subatoj, 22 d. Spalių, 7 wal. wakare, salėje Szemaiczio, 632 S. Canal st., Lietuwiszkas Republ. Kliubas 7tos wardos laikys didelį mass-mitingą, ant kurio bus republikoniszki kandidatai ir prakalbos angliszkos ir lietuwiszkos. Dėl to wisus lietuwius užpraszo susirinkti Komitetas.

"Lietuvos" Agentai.

Kaip pernai teip ir szįmet "Lietuvos" keliaujancziais agentais yra W. Kudarauskas ir M. J. Damįjonaitis. Tie du mus agentai yra wisiems lietuwiams pažįstami, kaipo geri ir teisingi wyrai. Taigi, kur jie atsilankys, teksitės pas juos užsiraszyti "Lietuvą" ir pinįgus jiems užmokėti, o wisi gausite laikrasztį teisingai. Pas kuriuos agentai neatsilankys, tai ilgai su užmokesczziu nelaukite, prisiųskite prenumeratą patys į "Lietuvos" redakciją.

"Lietuvos" Iszdawystė.

APGARSINIMAS.

Kas norite, kad iszsiųsti į krajų pinįgai gerai ir greitai suwaikszcziotų, siųskite juos per "Lietuvos" redakciją, o greicziausiai suwaikszczios. Už greitumą ir teisingumą kasdien apturime szimtus padėkawonių nuo lietuwių isz wisų Amerikos krasztų, teiposgi ir už gerumą szifkorczių pas mus iszpirktų, nes mes laikome geriausias linijas, ant kurių į 8 dienas perwažiuoja per marias; o prekės mus pigesnės kaip kitų. Kas norite laimingai perwažiuoti per marias, pirkite szifkortes "Lietuvos" redakcijoj. Prisiųsdami pinįgus ant szifkorczių ar ant iszsiuntimo į krajų, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
Sub Station No, 60, Chicago, Ill.

Geriausios maldaknįgės.

Sziose dienose gawome isz Prusų didelį transportą naujausių ir gražiausių maldaknįgų po wardu MAŽAS AUKSO ALTORIUS. Tokių gražių knįgelių lietuwiszkoje kalboje dar niekada ne buwo ant swieto. Knįgelė turi 303 puslapius, gražios baltos slidžios popieros, randasi joje wisos reikalingos maldos, ražancziai, stacijos ir tt. miszių maldos wisos su abrozėliais, o miszparai ir daugelis giesmių yra dwiejose kalbose: lietuwiszkai ir lotyniszkai. Prekė tos knįgelės: apdaruose balto celluloido su iszkilusia kwietkele $1.50; Balto Celluloido o kwietkos ir kryželiai iszsodyti perlu ir nikeliu $2.00. Szitų paczių knįgelių apstelawome ir daugiaus, pigesniuose apdaruose. Kas nori žinoti apie kitas knįgas, tegul perskaito kuįgų katalioga. Prisiųsdami pinįgus uždėkite szitokį adresą.

A. Olszewskis,
Sub Station No 60. Chicago, Ill.

Registracija.

Utarnįke, 25 d. Spalių, yra paskutinė diena registracijos. Kas toje dienoje nesiregistruos, szįmet ne galės balsuoti. Dėltogi norinti balsuuoti ateikite registruotis.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo draugo, Karoliaus Rutkausko, isz Suwalkų gub., Seinų paw., Serijų parap. Jis pats, ar kas kitas teiksis duot žinę ant szio adreso:

Jonas Jaroszawiczia,
196 W. 3rd St., So. Boston, Mass.

Pajieszkau sawo paczios, kuri palikus manę, iszważiawo kur su Petru Dambrausku. Tegul sugrįžta, asz jai wiską dowanoju. Jeigu kas juos žino, meldžiu man praneszti, o gaus $10. nagrados. Mano adresas;

Mikas Mereszkewiczius,
80 Bond st. Elizabethport, N. J.

Pajieszkau sawo draugo, Dominįko Bernoto, isz Kauno gub., Reseinių paw., Propimo kaimo. Trys metai kaip Amerikoj. Jis pats, ar kas kitas, teiksis man duot žinią ant szio adreso:

Ignacas Rusteika,
924 33rd st., Chicago, Ill.

Laiszkai ant paczto

552 Alijonis Mikl	631 Kelotat L.
555 Banub Walenty	668 Mietus John
557 Baszinska Josefa	673 Monatoks A.
562 Besje Bleksa	689 Rafalskiecz M.
584 Cuprinnekas T.	712 Sinarski Stanial.
589 Czevlis Jonas	714 Simanavicz Kaz.
588 Domko Josef	717 Sprika Julijan
600 Gerwel Josef	725 Stibo Josef
601 Giedwilas Julijan	729 Stipulkowski St.
614 Imurinkelrice A.	732 Szlajus Mikol
616 Isserits W.	745 Walachovieces M.
617 Jablonski Josef	759 Ziobro Jakob
626 Jurie Markus	761 Zyla Jozef

Knigu Kataliogas.

Knygos Maldu.

Aukso Altorius arba Szaltinis dangiszku skarbu apdaryta drutoj skuroje, załatytais krasztais, drueziai apkaustytas ir su kabe " " " $1.60
Apdaryta szagrine " " " $2.00
Minksztame apdare " " " $3.00
Apdaryta baltoj cellulojdoj . . $3.50
Apdaryta baltuose kauluose.............$4.00
" melyname ir juodame aksome $4,00
Balsas Balandeles arba mažas szaltinelis, smagiausia kningele del wyru ir moteriu nesztis in bažnyczia, naudingiausios maldos..........75c
Balsas Balandeles didesnis su Officium Parwum..........85c
Balsas Balandeles be Officium Parwum szagrino apdaruose..........$1.00
Balsas Balandeles su Officium Parwum szagrino apdaruose..........$1.25
Balsa Balandeles apdarytas krisztole.......$1.50
" aksome . . . $2.00
Apdaryta baltoj cellulojdoj . . $2,50
Balsas Balandeles apdarytas baltuose kauluose..........$3.00
Garbe Diewui ant augsztybes, skuroje, apkaustyta ir su kabe " $1.50
Senas ir naujas Aukso Altorius, skuroje apkaustytas ir su kabe " $1.60
Senas ir Naujas Aukso Altorius, wokiszkoms litaromis " " " " $1.60
Maldu Wainikelis, graži mažyte Maldu Knigele, smagi del wyru nesztis in bažnyczia audekliniuose apdaruose . . 40c
Mažas Aukso altorius, mažyte knygele smagiausia del wyru nesztis in bažnyczia, drutame audekliniame apdare . 40c
Meno szw. Marijos Panos 30c
Iszganingi dumojimai ape sopulius szw. Marijos Panos " 20c
Stebuklai Diewo szw. Sakramente " 40c
Tajemnyczios Gywojo Ražancziaus 15c
Kanticzkos.......75c.
150 psalmu Dowido karaliaus ant paweikslo kanticzku " " 75c

Knigos swietiszkos intalpos.

Anima Vilis, naujausia ir gražiausia pasaka, kuriai skaitytojas atsidžiaugt negales.......75c
Abecela geriause mokintuwe del waiku 20c.
Amžiaus galas Ponsko Piloto, kuris buwo sudže Wieszpaties Jezaus..........5c
ANDERSONO PASAKOS. Wienoje knygeleje 10 gražiu pasakaicziu.......... 15c
Amerika Pirtyje Komedija del teatro 10c.
Anegdotai iszsitarimai ir patarles isz gywenimo senowes Grekonu bei Rymionu" " 5c
Apieka Diewo, pasaka..........$1.00
Arielka yra nuodai paeinanti isz girtybes: Czia apraszo kas yra arielka, kaip ji kenkia žmogui, parodyta su keturiais abrozeliais žmogaus pilwo kokios isz girtybes ligos pastoja ir paduotos rodos kaip nuo to galima iszsigydyti 30c

Knygos musu locnos spaustuwes.

Akywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto del dasižinojimo isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi. 30c
Aritmetika. Kniga del iszsimokinimo rokundu..........25c
HYGIENA, arba mokslas apie užlaikymą sweikatos. Szita knygele priwalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti czielybeje sawo sweikatą, prailginti sawo amžį ir mokes užauginti sweikais ir twirtais sawo waikelius. Preke..........35c.
Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Apraszo kaip Koliumbas atrado Amerika, koki czia tada žmones gyweno koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wažiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare del szios žemes O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku del perskaitymo kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenancziam. Turi puslapiu 364. Preke $1.00
Ta pati druczia apdaryta..........$1.25.
Kražiu Skerdyne. Apraszo ana baisu atsitikima, kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpeczetijo bažnyczia. Aiszkiausiai apraszo ta wisa atsitikima. 15c.
Lementorius Lietuwiszkas su poteriais, katekizmais ir mistranturu. 10c
Mokslas apie Žemia ir Kitus swietus, ju buwy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko ji laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli in saulia ir in kitas žwaigždias, kas yra planetos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Yra tai naudingiausia knyga ir reikalingiause del perskaitymo ir pasimokinimo kiekwienam žmogui ant szios pasaules gywenancziam..........75c.
Ta pati druczia apdaryta..........$1.00
NAUJAUSIS LIETUWISZKAS SAPNINYKAS, surinktas isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapcziu kokias senowes žmones wartojo del inspejimo ateites.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus. koki tik žmogui prisapnuot gali. 50c
Apdarytas..........60c
Olitypa, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos. 25c
Pulki istorija ape Kantria Alana, kuri per 22 metus walkszcziodama po swieta, daugybia bedu ir wargu kantrei iszkentejo 20c
Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reik raszytie gromatas in: pažystamus, prietelius, giminias, mylimaisias ir mylimuosius priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augsztai pastatytas ypatas. Pasweikinimai (pawinczewones) ant Nauju Metu, dienoje warduwiu, užgimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose. Preke. 50c.
ROBINSONAS KRUZIUS, moraliszka apysaka del jaunumenes. " " 25c
Spasabas greito iszsimokinimo angelskos kalbos ne apdarytas " $1.00
o apdarytas $1.25

Trumpa Geografija arba žemes apraszymas, sutaisytą Nerio. 144 puslapiai, 48 abrozeliai ir 26 mapos wisu swieto krasztu. Trumpai, aiszkiai ir suprantamai apraszytą wisas swietas..........25c
Tałmudas żydu " . 10c
Terp skausmu in garbia Naujausios dainos..20c
Trumpa senowes Lietuwiu Istorija " 10c
Trumpa lietuwiszka Geografija paraszyta kunigo Žebrio..........15c
Trumpi pamokinimai ir rodos iszimtos isz knygu kn. K. Antanawicziaus..........10c
Tikyba ar Mokslas. Knyga del tyrinejancziu tikyba pasirement ant mokslo . 50c
Teterwinams burkuojant ir Kur Trumpa ten Truksta. Dwi labai gražios pasakaites 10c
Waito pirszlyste. Komedija del teatro 15c
Wirszinykai. Margas paweikslelis. Labai graži pasaka apie wirszinykus (urednykus) Lietuwoje , , , , , 15c
Weselijos arba pagirenu gobtuwes..........20c
Žiponas bei Žipone ir auksingumas bei sidabringumas lietuwiszku dainu. Yra tai moksliszkas iszwadžiojimas apie paejima liewiszkos kalbos , , , 25c
Žemaicziu Wyskupyste. Yra tai puikiause istorija Žemaitijos, jos bažnycziu, kunigu, wyskupu ir wiso katalikiszko tikejimo, apraszyta nuo pat apskelbimo Žemaicziuose katalikiszko tikejimo sulig musu gadynes, tai yra: nuo 1413 iki 1841 metu. Preke $1.00
Žentas del Parodos. Komedija 1 akte. kuria grajyja teatruose , . , 15c

Knygos Dwasiszkos intalpos.

Apie Malda kaipo rakta in dangu..........10c
Aplankimas SS. Sakramento " 15c.
Draugija del iszliuosawimimo dusziu isz czyszcziaus..........5c
Ewangelijos, drauge lietuwiszkos ir lenkiszkos ant kożnos nedelos ir szwentes 75c
Filotea arba kelias in maldinga gywenima 50c
Garsas ape baisybia sudo Diewo " 25c
Gydyklos no baimes smerties 25c
Gywenimai szw. Diewo ir III zokonas sz. Franciszkaus 20c
Gywenimas szwento Benedikto " 10c
Gywenimas szwencz. Marijos Panos " 20c
Gywenimas Wieszpaties Jezaus " 65c.
Gywenimai wisu Szwentu ant kożnos dienos 5 dideles knygos, kożna po " 65c
Tie patys gywenimai Szwentuju drutai apdaryti, wisos 5 dalys wienoje knygoje, ant nugaros užwardinimai atspausti aukso litaromis $4.25.
Griesznykas sugražytas ant gero kelio per Jezusa Pona " " 10c.
Girtybe, bjaurybe ir sunkybe to grzeko " 15c.
Istorija Kataliku Bažnyczios $1.00
Istorija seno ir nauio istatimo su abrozeleis 15c
Istorija seno istatimo no pat sutwerimo pasaules iki užgimimo Kristaus 25c
Katalikiszkos Katekizmos..........15c
Kas yra griekas? łabai naudinga knygele 15c
Kalba ape Kataliku tikejima 15c
Kaip apspakajitie sumianija " 15c
Kanczia W. Jezaus arba Gawenios knygele..20c
KasdieninesMaldos " " " 5c
Lietuwiszkos miszios su natomis 10c
Misija. Yra tai dwasiszkas mokslas apie tikejima isvimtas isz Raszto Szw. ir žodžiu paties Kristaus . . . 25c
Mokslas Rymo Kataliku. Kiekwienas žmogus. norintis wadintis tikru Rymo-Kataliku, priwalo perskaityti szia knygele, idant suprastu kas tai yra katalikyste, kurios jis warda neszioja..........40c

J. WEINSTEIN,
pigiausei parsamdo karietas ant weselių, krikszitinų ir pagrabų.
250 W. 14th Street,
Telefonas Canal 450.

Attorney Beckermanas,
ADWOKATAS.

Geriausei iszprowoja wisokias prowas wisokiuose suduose, kaipo ciwiliszkuose teip ir kriminaliszkuose. Persenėjusias ir užwilktas prowas atjieszko ir daweda prie greitesnio termino.

371 W. 14th St.,
Chicago. Illinois.

Lietuwiszkų Knįgų

kuopigiausei iszpardawoju, surasza tųjų užpraszant reik 5c. markutę į gromatą įdeti; pinįgai pasabnas siuncziasi popierinei, registrawotoj gromatoj.

Adresas:
W. KALWAITIS,
Tilsit, (Ostpr.) Germany.

$100 NAGRADOS $100

užmokėsiu kiekwienam, kuris tapo iszgydytas isz ligų įgytų per jaunystės iszdykumą (ononizmą) Naminemis Gydyklomis. Teip iszsigydyti ne galima, bet jeigu kenti ant nerwų turi apsilpnytas lytiszkas dalis kuno per ononizmą, ar poliuciją, kenti galwos skaudėjimą pilwo užkietėjimo, miegot negalėjimą ir kitas tam panaszes silpnybes, raszyk sziądien pas mane, o asz atsiųsiu tau apraszymą kaip asz iszsigydžiau trumpu laiku isz tokių pat ligų kelių metų kentėjimo. Apraszymą prisiųsiu užpeczėtytame koperte ir apie tawo gromatas nieks nedažinos. Įdėk už 2c. markę ir raszyk pas:

FRED WILSON,
(2—12) Box 386, Kenosha, Wis.

UKININKAS, Lietuwos ukinįku laikrasztis, iszeina wieną kartą kas mėnesį, kasztuoja Prusuo ir Austrijoj 2½ markės, Amerikon prisiunėjant 4 markės arba 1 amer. dolierį.

VARPAS, literaturos, politikos ir mokslo, dwimėnesinis laikrasztis, kasztuoja Prusuos ir Austrijoj 3 auksinus, Amerikon ir kitur prisiuncziant 4 auksinus (Markes).

Pinįgus ir laiszkus į **Ukininko** ir **Varpo** redakciją siuncziant reik toks adresas padėti:

J. LAPINAS,
Tilsit (Ost-Pr.) Germany.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted ul.
Nujima puikias Fotogr fijas, už tuzina tiktai
$2 00
An weseliu ir kitokiu reikału nujima Fotografijas kopuik ausel.

TĖWYNĖS SARGAS

mėnesinis laikrasztis su paveikslėliais
Treczius metus
stovi ant sargybos lietuvių tautos: szviesos, tikėjimo ir kalbos.
Kasztuoja ant metu $1.00
Pernykszczius ir užpernykszczius numerius galima gauti už **50c.**
Vienas numeris yra siuncziamas ant pažiuros uždyką.
Raszant reikia padėti adresą:
Rev. A. Kaupas,
1423 N. Main Av., Scranton, Pa.

Wisi wyrai pas

Baltrukony!

Rasite szalta alų, seniauses arielkas, wyna net isz Europos, o cigarus net isz Turkijos.
Atsilankykite po nr.
11 N. River Side St.,
Waterbury, Conn.

Szaknys ir Zolės isz Europos.

Pasinaudokite ligoniai wisokiose ligose. Wisokios szaknys ir krajawi laszai, kas tik kokių reikalauja ant iszgydymo skaudėjimo dantų, galwos, reumatizmo ir tt., teiposgi Trajanka susidedanti isz 70 wisokių gydomų szaknų pareina isz paczios Lietuwos. Kas tik kokių gyduolių reikalauja tegul atsiszaukia pas manę ant szio adreso:

J. M. Brundza,
518 W. Spruce st, Mahanoy City, Pa

Official Publication.

Annual Statement of the Lumbermen's Mutual Insurance Company of Chicago, in the State of Illinois on the 31st day of December, 1897; made to the Insurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

No Capital.—Purely Mutual.

ASSETS.

Cash on hand and in bank.....$7,821.34
Interest and rents due and accrued.......... 43,20
Premiums in course of collection and transmission.......... 259.38
Amount of premium or deposit notes liable to assessment..........$51,565.75
Total cash assets....$8,123.92

LIABILITIES.

Amount of unearned premiums on all outstanding risks.......$4,525.70
All other liabilities.......... 32.26
Total liabilities.....$4,557.96

INCOME.

Premiums received during the year in Cash..........$8,780.84
Interest, rents and dividends during the year.......... 646.82
Amount received from all other sources.......... 359.07
Total income.......$9,786.73

EXPENDITURES.

Losses paid during the year....$6,128.67
Scrip paid during the year..... 262.93
Commisions, salaries and rents paid during the year........ 3,495.69
Amount of all other expendit'r's 10.08
Total expenditures..$9,897.37

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during the year in Illinois..........$723,009.00
Total premiums received during the year in Illinois.......$8,526.50
Total losses incurred during the year in Illinois..........$6,128.67
Total amount of risks outstanding..........$777,185.00

EDWARD HINES, Pres.
E. E. HOOPER, Sec'y.

Subscribed and sworn to before me this 12th day of January, 1898.

Charles W. Chandler,
(Seal.) Notary Public.

Official Publication.

Annual Statement of the Coal Operators Mutual Fire Insurance Company of Springfield, in the State of Illinois, on the 31st day of December, 1897; made to the Insurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

No Capital.—Purely Mutual.

ASSETS.

Market value of bonds & stocks..$5,162.50
Cash on hand and in bank..... 8,657.92
Bills receivable and agents' debit balances.......... 3,782.36
Net premiums in course of collection and transmission.... 932.90
Amount of premium or deposit notes liable to assessment..........$36,416.95
Total cash assets...$18,535.68

LIABILITIES.

Amount of unearned premiums on all outstanding risks......$6,402.82
Total liabilities.....$6,402.82

INCOME.

Premium received during the year in Cash..........$8,690.57
Interest, rents and dividends during the year.......... 184.65
Total income.......$8,875.22

EXPENDITURES.

Losses paid during the year....$2,085.19
Paid during the year to members 266.59
Commissions, salaries and rents paid during the year........ 2,111.04
Taxes paid during the year (including fees, etc., of Insurance Departments).......... 90.00
Amount of all other expendit'r's 76.50
Total expenditures..$4,629.32

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during the year in Illinois..........$663,268.32
Total premiums received during the year in Illinois......$8,690.57
Total losses incurred during the year in Illinois..........$2,085.19
Total amount of risks outstanding..........$630,550.72

CHARLES RIDGELY, Vice Pres.
CHARLES V. HICKOX, Sec'y.

Subscribed and sworn to before me this 8th day of February, 1898.

Ad. F. Deicken,
(Seal.) Notary Public.

Official Publication.

Annual Statement of the Addison Farmers Mutual Insurance Company of Addison, in the State of Illinois on the 31st day of December, 1897; made to the Insurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

No Capital.—Purely Mutual.

ASSETS.

Loans and mortgages..........$20,250.00
Market value of bonds & stocks 400.00
Cash on hand and in bank.... 9,084.39
Interest and rents due and accrued.......... 901.00
Premiums in course of collection and transmission....... 1,571.36
Amount of premium or deposit notes liable to assessment..........$110,574.56
Total cash assets...$32,206.75

LIABILITIES.

Amount of unearned premiums on all outstanding risks....$13,294.16
Total liabilities....$13,294.16

INCOME.

Premiums received during the year in Cash..........$5,246.40
Interest, rents and dividends during the year.......... 1,164.50
Total income........$6,410.90

EXPENDITURES.

Losses paid during the year...$5,764.40
Paid during the year to members 82.50
Commissions, salaries and rents paid during the year........ 1,069.60
Amount of all other expendit'r's 237.28
Total expenditures..$7,153.78

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during the year in Illinois..........$379,536.00
Total premiums received during the year in Illinois.......$4,835.53
Total losses incurred during the year in Illinois..........$5,764.40
Total amount of risks outstanding..........$2,368,032.00

FRANCIS STOEHLKE, Pres.
OTTO A. FISCHER, Sec'y.

Subscribed and sworn to before me this 3rd day of February, 1898.

Henry L. Glos,
(Seal.) Notary Public.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunįgams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Lietuwiszka Aptieka,

257 Hanover St., Boston, Mass.

Pilna wisokiu aptiekoriszku taworų czionykszcziu ir užrubežiniu.

Aptiekoje wisada galima rast DAKTARA, kurs duoda ligoniams rodas dykai.

Aptiekoje galima susikalbėt: lenkiszkai, ruskai, lietuwiszkai ir daugelyj kitokiu kalbų.

257 TEMYK GELTONA PARWA MUS APTIEKOS 257

LIETUWIU DAKTARAS

MARJA DOWIATT,

Kauno gub. Szauliu pawieto.

838 W. 18th Street.	**Telefonas: Canal 78.**
Nuo 8tos iki 12tos ryto.	Telefonuot galima isz kiekwienos aptiekos.

"KOSCIUSZKO PHARMACY"

162 W. Chicago Av., Chicago, Ill.

Sziuomi paduodam dėl žinios Lietuwiams, jog nuo szios dienos mes radom už reikalingą parsikwiesti poną Andrių L. Graiczuną į sawo aptieką, kuris kaip didumeno Jusų Tautiecziųpažįsta, kad jis yra netik geras Tautietis, bet wienas isz geresnių aptiekorių mieste Chicagoje; prietam kaipo studentas paskutinio kurso geriausios mediciniszkos akademijos, prižadėjo ant musų meldimo kiekwienam Lietuwiui, kuris reikalaus, duoti daktariszką rodą už dyka. Pasitikėdami, kad Lietuwiai atsilankys pas sawo tautieti. Pasiliekam su guodone,

KOSCIUSZKO PHARMACY,
162 W. Chicago Av. CHICAGO, ILL.

N. B. — Pons A. L. Graiczunas žinodams, jog Lietuwiai daugiausiai yra pripratę ir įtikėjį į liekarstas seno krajaus. Mes pripažinom už reikalingą pargabenti jas ir tuom parodyti, kad mes paduodam szį apgarsinimą ne dėl amerikoniszko "humbugo", bet dėl naudos ligoniams ir warguoliams—atsiszaukantiems per laiszkus su apraszymu sawos ligos. Musų daktarai su studenta A. L. Graiczunu po perskaitimui laiszkų įsiunczziam liekarstas į wisas szalis swieto už numažinta prekę. Ligos sekretnos ar limpanczios, bus didžiausiame sekretė užlaikomos.

NOTARIJUSZAS.
CLAIM ADJUSTER.

F.P.Bradchulis

— UŽSIIMA —

wisokiomis prowomis ypacz priesz kompanijas už sužeidumus ir t. t.

Tukstanczei žmonių gauna rodas wisokiuose atsitikimuose.

Atsiszaukite pas sawo wiengenti:

F. P. Bradchulis,

954 33rd St., CHICAGO.
Telefon: Yards 709.

"Vienybe Lietuvniku"

iszeina kas sereda jau 13-tas metas, Plymouth, Pa., ir pranesza svarbiauses ir teisingiauses žines isz Lietuvos ir visos pasaulės, talpina puikias apysakas bei kitus naudingus apsiszvietimui rasztus. **"Vienybė"** ant metų kasztuoja **$2,00** o ant pusės **$1.** Pinįgai turi but apmokami isz kalno. Laiszkus ir pinįgus reikia siųsti ant tokio adreso:

J. J. PAUKSZTIS,
Plymouth, Pa.

Lietuwiszkas Saliunas

užlaiko gerą alų, seniauses ir czystas arielkas ir kwepenczius cigarus. Geriause užeiga dėl szwiežiai atważewusių į Chicagą. Prie to turi gerą sale dėl mitingu, szokių ir kitokių zabowų.

S. LELIASZIUS,
650 S. Canal St., CHICAGO.

Geriause Użeiga del Darbinyku pas

J. Danisewicziu,

768 Bank ir River Side Sts.

Waterbury, Conn.

Užlaiko geriausius gerymus; szalta Alu, seniausias Arielkas, Likierius ir kwepenczius Cigarus. Užkwieczia wisus atsilankyti. **Juozas Danisewiczius.**

P. K. BRUCHAS,
užlaiko didele

Krautuwe

Laikrodžių, Laikrodelių, Žiedų, Spilkų ir tt.
Szliubinius Žiedus
padaro ant orderio už pigiause prekę.

954 33rd St., Chicago, Ill.

M. A. Pawlauskas,

Dirba ir taiso wisokius daiktus isz aukso ir sidabro, teipogi taiso ir parduoda laikrodžius, laikrodelius, lenciugelius, žiedus, spilkas, muzikaliszkus instrumentus ir geriauses "Singer" siuwamas maszinas už pinįgus ir ant iszmokesczių.

Szliubiniai Žiedai
isz geriausio aukso, nuo 56 iki 72 probos **nuo $3 iki $6.**

Kam koki daiktai yra ant greito reikalingi, padarau juos ant palaukimo per walanda. Prekes mano yra pigesnes negu wisame Chicagos mieste. Ateikite ir persitikrinkite. Su guodone,

M. A. PAWLAUSKAS,
24 Foreman St., Cleveland, O.